

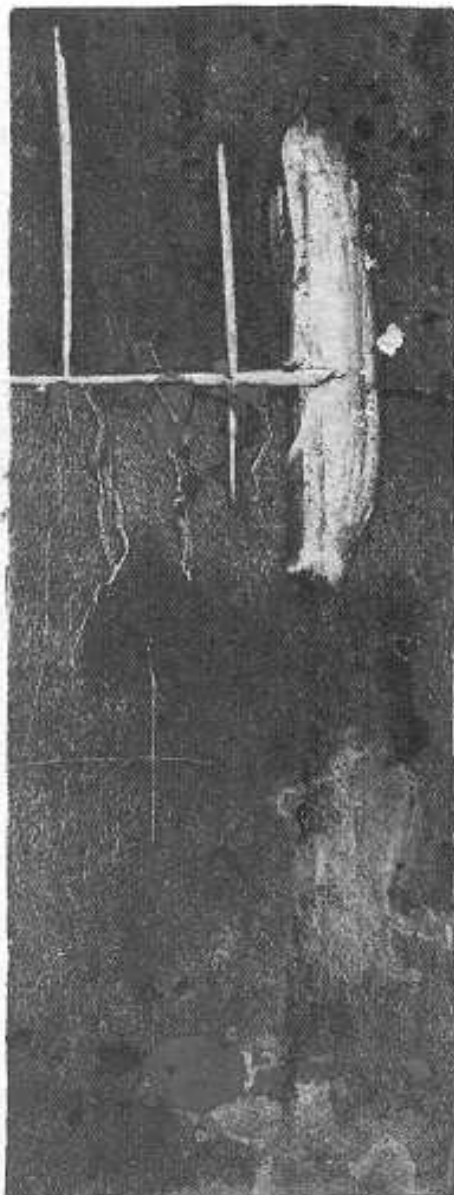
t r à n s i t

Felip Forteza

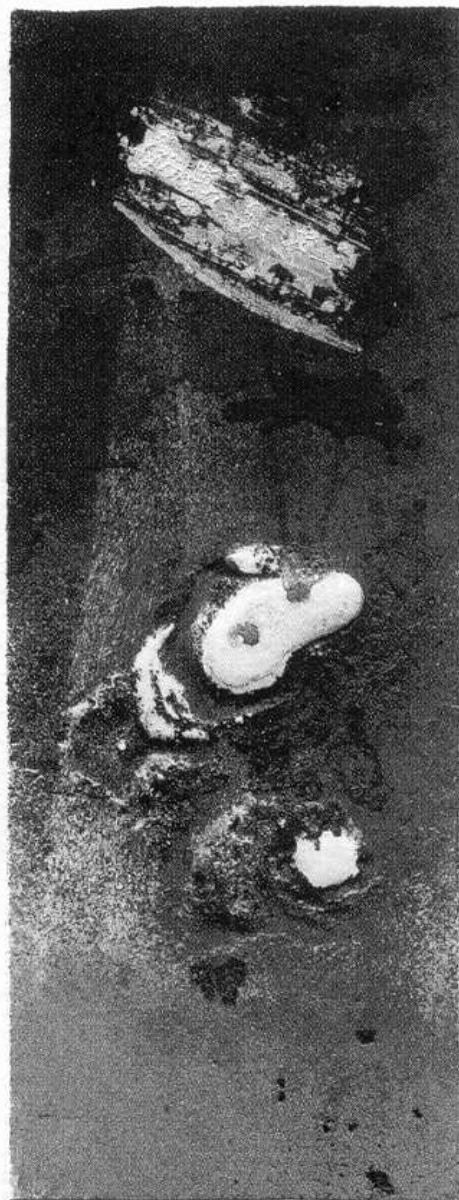
*Sala d'exposicions de Sa Nostra
del 20 de desembre al 6 de gener*

Felip 2003

Felip 2003

Felip 2003

La variant de Sant Llorenç

Com és sabut, durant el passat mes de novembre va estar obert el termini per presentar al·legacions al projecte de treure les carreteres del poble, conegut com "la variant de Sant Llorenç". Varen esser molts els veïnats afectats pel nou traçat que en presentaren alguna, i també ho va fer el nostre Ajuntament. Nosaltres, des de la tribuna que ens proporciona Flor de Card, consideram que també hem donar la nostra opinió al respecte.

En primer lloc volem manifestar que estam d'acord amb què es treguin les carreteres del casc urbà, tant per la rapidesa que comporta no haver de travessar els pobles com pel perill d'accidents que suposa i les molèsties de renou per als qui viuen ran de la carretera.

En segon lloc, recolzam totalment la proposta de l'Ajuntament, ja que l'actual projecte contempla que els qui vagin o vinguin de Palma a Son Carrió haurien de passar inevitablement pel poble de Sant Llorenç -també els camions de la pedrera dels germans Mascaró-, mentre que si fan cas de l'al·legació s'evita aquest inconvenient. En cas contrari es faria malbé un dels objectius de la reforma, ja que una bona part del trànsit seguiria passant pel nostre poble.

En tercer lloc som dels qui pensen que la reforma hauria de causar el menor impacte ambiental possible, sobretot amb el que respecta als ponts, i que s'haurien de sembrar plantes i arbres que dissimulassin ràpidament les obres i els moviments de terra que sens dubte s'hauran de produir.

Tal com s'ha fet a Vilafranca, consideram que és molt positiu que la variant disposi d'un carril de serveis, tant per als tractors i vehicles lents que l'hagin d'emprar com pels nombrosos grups de ciclistes que circulen per la nostra contrada. Si volem una via ràpida no hi ha d'haver impediments que l'alenteixin.

Sabem que és inevitable que hi hagi perjudicats per les expropiacions, per això s'hauria d'agilitzar el màxim el seu pagament, no com altres vegades que s'han torbat una bona partida d'anys a regularitzar la situació. Com és lògic, el preu que es pagui als perjudicats hauria d'esser el de mercat.

Finalment, seria desitjable que les obres fossin més ràpides que les de Vilafranca, el coll de Sa Grava o Son Ferriol, per no més posar alguns exemples recents, i que els usuaris de la carretera i els veïnats de Sant Llorenç puguin gaudir prest dels avantatges que la millora esperam que comporti.

Molts d'anys per les festes de Nadal i que l'any vinent sigui millor que aquest, si no és demanar massa.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@wanadoo.es

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Novembre del 2003.

Número 309

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció:

Felip Forteza

Guillem Quina

Guillem Soler

Joan Santandreu

Ignasi Umbert

Col·laboren

Felip Forteza	Trànsit	Portada
	Felipades	7
Guillem Port	Tassa i mitja	3
	Imatges de novembre	4
	Reflexionari	5
	Som Ràdio	14
Ignasi Umbert	Sant Malaquies	6
Antoni Sansó	Sa Coma	8
	Fent memòria	11
Del. S. Carrió	Jaume Font	9
Josep Cortès	Premis	9
	Tal dia com avui	13
Pedro Lliteras	Contribucions	9
Miquel Jordan	ADELA	10
Pau Quina	Poema i cançó	12
	La pilota basca	16
OCB	Som Ràdio	14
Nicolau/Simonet	Demografia	15
Pere Santandreu	Dansa Mallorca	18
Margalida Fiol	Pàgina infantil	21
Crom el Nòrdic	Filosofia	22
BTT	Volta a Mallorca	23
Joan Roig	Tertúlia de cafè	24
Isabel Muñoz	Poesia	26
Xesc Umbert	El temps	27
Antònia Galmés	D'ençà que el món	28
Isabel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

No volies brou?, idò tassa i mitja

Guillem Pont

Si el tema del "feixisme adormit" és una qüestió que es comenta a determinats cercles, diguem-ne de certa informació -lectura diària de premsa- i tendència esquerrenosa, n'hi ha un altre que surt sovint a tots els grups i nivells. Fem referència de l'embaçada dels cotxes.

Gairebé resulta una evidència que comparteix tothom. Sembla cert i segur que en els darrers tres o quatre anys:

-Ha incrementat molt la dificultat d'aparcar correctament en els nostres carrers. A l'hora d'anar a fer el cafè, a l'hora d'anar a comprar, o simplement quan arribes a cada després de la jornada de feina.

-Aquesta dificultat en trobar llocs avinents per aparcar no és exclusiu d'aquí. També passa a Manacor, a Artà, a... gairebé pertot. -La carretera és, de cada dia, més atapeïda i, a vegades, embussada; tant si vas a Palma com si vas a Cala Rajada.

Idò, si tot això t'atordeix i/o et molesta, dic jo, posa-t'hi oli, perquè a partir, d'ara incrementarà encara molt més.

I llavors, de seguida, és quan em faig "l'enteradillo" o la "rata sàvia" (amb el perill que suposa de perdre tota credibilitat) i els cont aquella eixida casual...

Vam anar amb un grup d'amics a Ciutat a escoltar una conferència que havia de fer una periodista de renom -bastant més, fins ara, que aquesta que s'ha de casar amb un príncep-. En arribar al lloc indicat resultà que la conferència s'havia anul·lada (coses que solen passar als pagesos quan baixen a Ciutat). Però en el mateix edifici, en una sala secundària se'n feia una altra, de conferència, sobre no se què de desenvolupament. Res, que mos hi escolàrem.

La feia, en castellà, un catedràtic de la universitat de Madrid. Explicava el funcionament del trànsit -que comparava amb el comportament dels fluids- i

les repercussions que havien tingut per a Madrid la construcció dels diversos cinturons (M30, M40...o no se què).

En síntesi el docte enginyer (intuesc que devia provenir de família humil o almanco no emparentada amb companyies petrolieres o constructors

que vol dir més cotxes circulant.

Res que entre una cosa i l'altra, pocs mesos després de què el pertinent ministre hagi tallat la cinta tricolor de la inauguració, la nova via ja quasi es troba tan atapeïda com les antigues i passades vies que hi havia abans de l'invent.

Aplicant el criteri madrileny a casa nostra, es podria ben bé estrevinar que tots els que ens queixam de la situació actual dels trànsit ens trobem amb iguals o paregudes cullerades d'aquí a uns quants anys: ni les carreteres seran transitables ni l'aire respirable. Però, a més, tendrem el dol afegit de d'haver de viure en una Mallorca ben trastocada i esbutzada de dalt a baix, amb el segon cinturó, amb el desdoblament de la carretera de Palma a Montuïri, amb l'autopista d'Inca a Sa Pobla (aquí els ha sortit la jugada rodona: la majoria d'expropiacions són de campaneters que no acostumen a votar el PP), l'autovia Inca-Manacor i l'ampliació de Son Sant Joan.

I tot sense considerar la mort definitiva de la pagesia afectada (just a l'autovia Inca-Manacor es considera que es perdran més de 500 quarterades de conreu, i que, d'altra banda, afectarà a 450 propietats) ni l'allau d'immigrants -legals, alegalis i il·legals- necessaris per a realitzar les obres.

Potser, aquestes obres anuncia-des, constitueixen la passa definitiva per convertir l'Illa en una gran ciutat ... però sense els serveis de les grans ciutats.

En definitiva, molt de trull, molta despesa, per arribar, si fa no fa, a la mateixa situació circulatòria que ara tenim. (Ah! Això sí, ja se sap que darrera una gran obra sempre n'hi ha uns pocs que s'hi fan bons!)

No volies brou!, idò tassa i mitja.

Per Sant Martí, mata el porc i ençata el vi

Guillem Pont

feita ramadera acorralar els animals després de les pastures d'estiu .

a la resta de l'any (interessant una lectura -o relectura- a "Ses matances i ses festes de Nadal", de Mn. Alcover).

Sant Martí (11 de novembre) era un sant ben viu en la Mallorca preturística. Hi ha altres refranys que hi fan referència ("De Tots Sants a Sant Martí, sembra si vols collir", "L'olivera plantada per Sant Martí, és la que fa l'oli més fi", "L'estiuet de Sant Martí, els aucellets fa venir").

Segons les pluges anteriors, els bolets esclatassangs, peus de rata, gírgoles, picatornells, fortes... s'ofereixen als pagesos i treballadors d'hosteleria d'arrel pagesa que encara recorden la situació dels "agres". I també, maduren les pinyes del pi ver.

Alguns l'assenyalen com a un mes trist. De dies grisos i curts i de nits llargues i fredes; com si la mort amara l'aire: les fulles dels arbres que cauen, Tots Sants... però podria ser el paradigma de les divergències entre suposicions i realitat. També es podria entendre com el més de la "germinació", de la sembra i naixement dels cereals i de moltes altres plantes.

D'altra banda els pagesos saben que si els cabrits i els porcells han de néixer en primavera és ara que han de "donar" (llavors diran que els mots són asèptics!) les cabres al boc i les truges al verro. Novembre, potser idò, un exemple més, de la visió polièdrica de les coses.

Una volta per foravila, com sempre ens eixamplarà el cor. Novembre és el mes de les fruites silvestres: les alzines deixen anar els glans (bona època de recollida si hom vol fer planter per sembrar per foravila, per així afavorir la imatge verda que podran vendre els hotelers en anar a les fires europees). El ciprell (erica multiflora) mostra els espectaculars rams de floretes rosades. L'arbocera (arbútus unédo) mostra alhora, les flor blanques i els fruits vermells.

Novembre ve de "novem" ja que era el més novè del calendari romà. En aquelles saons era presidit per Diana, la deessa de la caça, i protectora de marges, rius, boscs i muntanyes. També començaven, els romans, les festes Saturnàlies, on demanaven als avantpassats difunts favors encaminats a la germinació dfe les llavors soterrades.

Ara i aquí la festa més important del més, és Tots Sants (dia 1). A l'àmbit cristià és rendeix culte o recordança als morts. (Podria ser que la festa actual tengués arrels romanes?)

El costum pagès més "transcendent" són, sens dubte les matances, el sacrifici casolà del porc que havia d'omplir el rebost i procurar companatge per

A nivell agrícola es considera una

Les muteres, els murtons blaus coronats...

I si ens apropam més a les cases, trobarem les flors del nesprer del japó "nisprero" (eriobótrya japónica), les flors de les figues de moro hivernenques (cactus opuntia), i també les flors, blanques i vaporoses, de l'eucaliptus (eucalyptus globulus).

Els pèsols, estiregassons o xít-xeros, -tant se val!- (pisum sativum) comencen a néixer, i les faveres primerenques (vicia faba) ja mostren les flors que possibilitaran els cremallons i posteriorment les bajoques.

A l'hort es pot sembrar alfals per al bestiar. I també alls i espinacs així com patates primerenques. Es pot iniciar o continuar la tasca d'aclarir i sembrar carxoferes. També es poden recollir les hortalisses d'hivern, si n'havien sembrades: cols, bledes, espinacs, raves....

No lluny de les cases, i de banda les mèrleres (turdus merula) i els busquerets (sylvia melanocephala) es poden veure petits grups de puputs (upupa epops) i a finals de mes alguna titina blanca (motacilla alba).

En un altre nivell, es pot continuar sembrant les flors de "cabeceta" o bulb anèmones, clavellines... i també les

espècies que venen d'arrel.

En lluna vella, i amb els bòtils ben nets, es trabsalsa el vi per tal d'aconseguir transparència i millorar el sabor

Guillem Pont

Reflexionari

Guillem Pont

1.- "...tots tenim una sèrie de suposicions bàsiques, els nostres mapes mentals sobre el significat de la vida, sobre la manera en què opera el món, sobre els nostres interessos personals, els interessos del nostre país els nostres, interessos religiosos i així successivament. Les nostres suposicions bàsiques es desenvolupen des dels nostres primers dies en contacte amb els nostres mestres, la nostra família, el que llegim. Hi creim tan profundament amb aquestes suposicions que ens identifiquem amb elles i quan es qüestionen, les defensam amb força, moltes vegades inconscientment".

J. Jaworski ("Sincronicidad", Paidós, Barcelona, 2002)

2.- No vaig retallar l'article en haver-lo llegit, i ara no record el dia ni el text exacte, però si fa no fa deia que la consellera Mabel Cabrer descartava la possibilitat d'allargar el tren fins a Cala Rajada perquè "resultava massa car travessar Manacor".

Dies després llegim que l'autovia Inca-Manacor tindrà un túnel d'un quilòmetre devora Sineu. I ja abans havíem llegit lo dels sis milions d'euros de l'equip ciclista i lo dels quatre milions de Costa Nord... entre una i altra cosa, hom arriba a no entendre res (o bé a entendre-ho tot!).

AFEGITÓ (A cura de Josep Cortès)

Segons m'han informat algunes persones de Sant Joan, es dona la casualitat que els terrenys d'alzinar per on fan comptes fer el túnel són propietat d'un dels capdavanters del Partit Popular de Sineu, de manera que l'autopista no li xaparà la finca, sinó que la travessarà per davall.

Està molt bé que no es destrueixi un alzinar, però resulta altament sospitosos que l'única zona que es vol protegir en tot el traçat de l'autopista sigui precisament propietat d'un alt dirigent del Partit Popular, amb llinatges d'alta alcúrnica dins la societat mallorquina.

**Propers
vetlades**

30.01.2004
Maria Duran, advocada

Els interessats es poden apuntar a
Isabel Nicolau: 971 838045

Qui va esser sant Malaquies?

Ignasi Umbert

Sant Malaquies (el seu vertader nom era Maelmhaedhoc O'Morgair) va néixer el 1094 i va morir el 1148 a Armahg, Irlanda). Fou arquebisbe de la seva ciutat natal. Famós per atribuir-li un sèrie de profecies relacionades amb el futur dels papes, que foren descobertes a Roma el 1590. Sant Malaquies fou canonitzat el 1190 i la seva festa se celebra el dia 3 de novembre. (Nou Diccionari Enciclopèdic Espanyol: tom VIII, pag. 3319).

"Ara bé, quan es complirà el que tu has dit -i ja està a punt de complir-se-, llavors sabran que hi havia un profeta enmig d'ells. Ezequiel, Cp.33, v.33".

A rel de l'entrevista al nou rector de la nostra parròquia, Àngel Reigadas, que publicava el mes passat Flor de Card, va sortir el nom de sant Malaquies, i ha sigut bastanta la gent que m'ha demanat qui era aquest sant, quasi totalment desconegut per aquests paratges nostres. Per això intentaré explicar de forma breu qui era aquest sant anomenat Malaquies i les seves profecies.

Qui era Sant Malaquies? Sant Malaquies va ésser un monjo benedictí que va viure a Irlanda en el segle XII i el seu nom Malaquies prové de la traducció al llatí de l'original irlandès d'aquell temps; això ha fet que a vegades alguns autors l'hagin confós amb el profeta de l'Antic Testament del mateix nom. Va ésser contemporani de sant Bernat de Claraval, home de gran influència dins l'església d'aquell temps i biògraf seu. La primera edició, amb el títol, *Lignum Vitae* tingué lloc el 1595 a cura de l'impressor belga Arnoldo de

Wion. Actualment són molts els estudiosos que defensen la no autoria de sant Malaquies d'aquestes profecies, si bé no es posen d'acord amb el nom del possible vertader autor. L'especialista alemany, Hildebrand Troll, proposa el nom de sant Felip Neri; en canvi, el jesuïta Juan Manuel Igartua, al seu estudi "L'enigma de les profecies de Sant Malaquies sobre els papes", es decanta pel monjo agustí Nofre Panvinio, cèlebre historiador de l'Església en el segle XVI.

En el segle XVI es va descobrir un manuscrit amb 111 lemes -hi ha autors que sostenen que els lemes són 112 o 113- referits als futurs papes i anti-papes de l'Església Catòlica; arribats al final d'aquests lemes, Roma seria destruïda i començaria una nova època. Des de llavors, i sobretot quan s'atraca l'elecció d'un nou papa, sorgeixen comentaris i arguments sobre aquests lemes i això augmenta a mesura que s'atraquen els darrers, com és el cas del qui ha succeir Joan Pau II, amb lema 111: La glòria de l'olivera. En qualsevol cas, el final de la llista no està llunyà.

Si un fulleja una mica la Bíblia, i en especial l'Antic Testament, veurà que els profetes i les profecies són constants. Tots sabem que hi va haver profetes majors: Isaïes, Jeremies, Ezequiel i Daniel,

i un nombre més ample de profetes menors: Osees, Malaquies, Miquees, Nahum, Nehemies, Habacuc, Jonàs, Joel, etc. La paraula profeta vol dir "el qui parla en nom de Déu, anunciant el futur dels aconteixements" i no es pot considerar un autèntic profeta si la revelació no procedeix de Déu.

"Doncs bé, el Senyor, Déu sobirà, no fa res sense revelar el seu designi als servents i als profetes. Amós Cp. 3, v 7".

Però els fets que s'anunciaven o que s'anuncien no són mai clars, sinó que quasi sempre s'amaguen baix d'un vel misteriós i difícil d'entendre i que moltes vegades no es descobreix fins que els aconteixements s'han complit. Sant Pau, a la seva Primera carta als tessalonicencs, fou clar referint-se a aquestes profecies:

"No sufoqueu l'Esperit, ni menyspreu els dons de la profecia. Examina-ho tot i quedeu-vos amb el que és bo. 1ª carta als tessalonicencs, Cp.5, v 19-21".

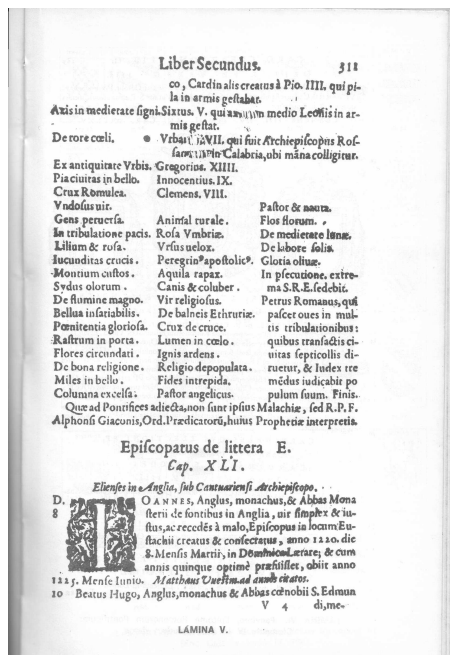
Però el Deuteronomi, Cp. 18 v 23, també diu que:

"Si allò que anuncia el profeta en nom de Déu no es compleix, vol dir que no ho ha dit el Senyor".

Però què eren aquests lemes? Aquests lemes feien referència a fets, condicions, noms, llocs, etc. dels futurs papes. Els primers 70, sembla que els qui els va escriure coneixia perfectament la vida i els fets dels papes a l'hora de posar-los els lemes, ja que aquests són excessivament minuciosos per haver-se escrit en temps de sant Malaquies; en canvi, la resta dels lemes no són ni molt manco tan descriptius. Si un examina bé la llista i analitza la condició personal, nom, cognoms, etc., de cada papa veura que hi ha uns quants d'aquests lemes on els encerts són realment singulars i significatius.

L'Església Catòlica no s'ha volgut pronunciar mai sobre aquesta llista o profecia de sant Malaquies, ni a favor

Pàgina original de la primera edició del "Lignum vitae", a cura 'Arnoldo de Wion (1595)

Joan XXIII, lema 107

ni en contra, i un vel de silenci s'ha estès sobre aquest document com a norma de prudència. De fet, n'Arnold de Wion, autor de la primera edició, no va tenir cap problema per dur endavant la seva publicació, com tampoc l'han tinguda les posteriors edicions i la nombrosa bibliografia que durant aquests darrers quatre-cents anys s'ha editat sobre aquesta famosa llista.

Per finalitzar aquest article, i vist que és totalment impossible explicar en dos folis totes aquestes profecies sobre els papes, transcriuré tan sols alguns dels darrers lemes de la llista, incloent els que encara manquen, i que cadascú jutgi la idoneïtat dels lemes atribuïts a cada Papa :

Lema 102: Lleó XIII, 1878 - 1903, Llum en el cel

Lema 103: Pius X, 1903 - 1914, Foc ardent

Lema 104: Benet XV, 1914 - 1922, La religió devastada

Lema 105: Pius XI, 1922 - 1939, La fe intrèpida

Lema 106: Pius XII, 1939 - 1958, Pastor angèlic

Lema 107: Joan XXIII, 1958 - 1963, Pastor i navegant

Lema 108: Pau VI, 1963 - 1978, Flor de les flors

Lema 109: Joan Pau I, 1978 - 1978, De la meitat de la lluna

Lema 110: Joan Pau II, 1978 - ?, Del treball del Sol

Lema 111: ?, La glòria de l'olivera

Lema 112: ?, A la darrera persecució de la Santa Mare Església.

Lema 113: ?, Pere Romà, qui pasturarà les seves ovelles enmig de moltes tribulacions; que una vegada passades, la ciutat dels set turons serà destruïda i un jutge sense pietat jutjarà el seu poble.

Aquest darrer lema concorda amb la descripció que de Roma fa l'Apocalipsi: vegeu sencers els capítols 17 i 18.

Serà el proper Papa el penúltim? Tan sols el temps ho dirà.

"D'aquell dia i d'aquella hora, ningú no en sap res, ni els àngels del cel ni el Fill, sinó tan sols el Pare. Mateu, Cp.24, v 36".

Joan Pau II, lema 110

Felipades

blau, felip blau

-Em fa mal aquí.

-Idò posa't allà.

* * * * *

-Ui, que s'ha fet de tard! Me'n vaig, que trobaré els meus al·lots morts de fam.

-Mira què bé, t'estalviaràs el sopar.

* * * * *

Hem passat d'anar de poble a poble a anar de rodona a rodona.

* * * * *

-Ens veurem entre les vuit i mitja, nou.

-Sí, sí, entre la plaça de l'Ajuntament i el Pou Vell.

* * * * *

Tu demana molt, que donar les gràcies costa poc.

Joyeria MAR
Passeig Marítim de Cala Bona, 10
07559 Cala Bona - Mallorca
Tel. 971 58 53 24

L'exploració de la platja de Sa Coma (XVIII)

24 d'octubre de 1996

Per declaracions a la premsa de l'ex-director general de Immobiliària Alcázar, ens assabentem que ja l'any 1993 la família Moll passà per dificultats i Royaltur es trobava en fallida tècnica.

Ple de dia 9 de gener de 1997

El PSM demana si hi ha cap novetat sobre el plet relatiu a la platja de Sa Coma. El Batle respon que no.

Comissió de Govern de dia 3 de febrer de 1997

La Comissió de Govern informa desfavorablement sobre la sol·licitud d'ocupació temporal de la platja de Sa Coma formulada per Redo SA, amb els mateixos arguments que l'any 1996.

20 de febrer de 1997

La premsa informa que la família Moll, antiga propietària de la cadena hotelera Royaltur, ha presentat una de-

manda per presumpta estafa contra els anteriors gestors de Immobiliària Alcázar, ara destituïts, i contra els principals responsables de la Banca March, també destituïts recentment. L'esmentada entitat té una hipoteca de 4.500 milions de pessetes sobre el complex.

Informa també que representants de Jaume Moll intentaren negociar la recuperació del complex turístic Royal Mediterráneo de Sa Coma abans d'interposar la demanda, però que aquests no aconseguiren el recolzament financer necessari per manca de garanties.

D'acord amb els afectats aquesta demanda tan sols pretén ser una maniobra per evitar la venda del complex turístic.

2 de març de 1997

Es fa pública l'auditoria realitzada a Royal Resort, societat domiciliada a Jerez, que concentrava les propietats de la família Moll, la qual informa que l'any que es va associar a Immobiliària Alcázar, el 1993, va tenir unes pèrdues de 2.400 milions de pessetes a, més de tenir un deute reconegut de 14.000 milions.

Jaume Moll es trobava en una situació desesperada, amb molt poques possibilitats de refinançar el deute i amb uns interessos financers desorbitats, deguda als greus defectes de gestió i a la devaluació de la pesseta quant molts dels seus crèdits eren en iens japonesos.

L'auditoria és molt crítica amb el funcionament de l'empresa.

El PSM ha pogut comprovar que de la societat Royal Resort formaven part Redo SA, concessionària de la platja de Sa Coma i Tritur SA, que el 1991 tenia com a soci Antonio Garau, cap de Costes de Balears.

5 de març de 1997

La més important operació de venda d'un complex turístic en la història de Balears és a punt de concloure. Han arribat a Immobiliària Alcázar propostes dels principals grups turístics de les Illes: Fluxà, Roxa, Hipotel, Barceló, Matutes, ...

13 de març de 1997

Es fa públic que el grup Roxa (Blau hotels SA), adquireix el complex turístic Royal Mediterráneo de Sa Coma per 8.700 milions de pessetes.

Per al PSM quedava clar que el principal argument per aconseguir la concessió de la platja de Sa Coma i que havien utilitzat davant el Tribunal Suprem, "l'acondicionament de la platja de Sa Coma no es va realitzar per cap interès especulatiu sinó que es va fer en consonància amb la categoria d'inversions que Redo SA realitzava dins la seva propietat, amb la pretensió de què la platja fos un servei i no un negoci", deixava d'existir.

Antoni Sansó

Ex-regidor de l'Ajuntament de Sant Llorenç

Joieria Femenias

l·listes de noces i objectes de regal

*Rector Pasqual, 8
Sant Llorenç*

Ultramillor

Agència de viatges del grup A
títol 999

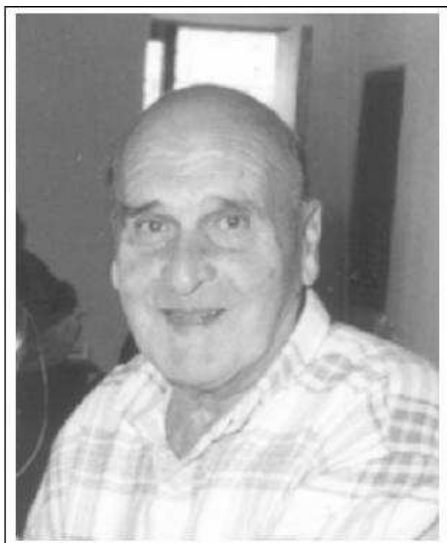
Carrer del Sol, 19 - Cala Millor - mallorca

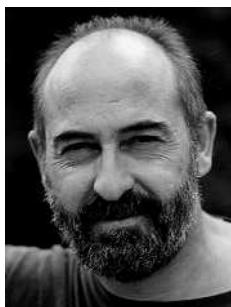
OBITUARI

L'amo en Toni Font Vives deixà Son Carrió dia 17 de novembre d'aquest any, però ens queda el record del seu caràcter sensible i amable, amic de tots i que fou un dels motors que va fer possible la fundació de l'Associació de la 3ª Edat de Son Carrió, l'any 1988 i en va ésser el seu primer president fins l'any 1998, deixant una herència de concòrdia dins l'Associació que encara perdura.

Ens hem permès la llibertat de copiar aquí el poema "La família" del recull de poemes "Poemes que transmeten la vivència de les coses" escrits pel seu germà i amic l'amo En Jaume Font, que traspua la manera de sentir de l'amo en Toni i d'un poble, el seu, Son Carrió. Descansi en pau.

Delegació de Son Carrió**LA FAMÍLIA**

Què és la família?
La família
és la soca de l'arbre
que fa florir
la humanitat dels pobles,
els dóna vida
i els forma,
quals pobles formen un país.
Sense la família
la vida dels pobles
seria desunida i incompacta.

Jaume Font Vives**PREMIS**

El mes passat ens vàrem veure agradablement sorpresos per la notícia que dos col·laboradors de Flor de Card havien aconseguit un guardó perhom en els premis Ciutat de Xàtiva, de la

Comunitat Valenciana.

Miquel López Crespí, el prolífic escriptor pobler compromès amb la seva terra i les seves conviccions polítiques d'esquerres, autor d'una quarantena de llibres d'assaig, poesia i narrativa, i col·laborador habitual dels diaris de les Illes, va aconseguir el premi *Ibn Hazm* de poesia amb l'obra "Lletra de batalla", dotat amb 3.000 euros.

Bartomeu Matamalas, músic -va protagonitzar una de les vetlades en el Molí d'en Bou, juntament amb Josep Alba-, dibuixant -durant molts d'anys va publicar una pàgina de còmic a Flor de Card- i ara també escriptor, va obtenir el premi *Blai Bellver* de narrativa, amb la novel·la "Les rares pedres fines", dotat amb 10.000 euros.

Les dues obres seran publicades properament per l'editorial Bromera. Des d'aquí volem donar la nostra més sentida enhorabona als dos amics mallorquins, a qui apreciam de bon dir de veres i que prestigien la nostra publicació local.

Josep Cortès**CONTRIBUCIONS**

El motiu d'aquest escrit és per informar sobre la recaptació de tributs a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

La recaptació la duu a terme l'empresari recaptador Gabriel Maria Alzamora Torres, el qual, en una situació monopolística, pot estar guanyant entre 500 i 1.000 milions de pessetes a l'any (es calcula que durant els darrers 15 anys ha pogut guanyar de 5.000 a 10.000 milions de pessetes, informació no desmentida pel Govern Balear.

El recaptador cobra també els tributs locals (excepte en els honorosos casos de Manacor, Algaida o Artà), cobrant una tarifa molt superior al cost real del servei, la qual cosa podria suposar la comissió d'un presumpte delictes d'estafa.

De cada 100 euros que vostè paga en tributs a l'Ajuntament, n'hi ha entre 3'48 i 4'64 (depenent del municipi) que van a enriquir el recaptador empresari comissionista.

Ara el Govern ha presentat un Projecte de Llei en el Parlament que pretén legalitzar aquesta irregular situació, per tal que continuï enriquant-se a costa de tots nosaltres.

Estau d'acord amb què el Parlament aprovi una Llei per maçolar-nos a tots en benefici d'un totsol?

Si voleu més informació la podeu trobar a la web:

<http://www.recaptaciócaib.com>

Pedro Llïteras Nadal
(Rebut per correu-e)

FONTANERIA
JOAN MIQUEL

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

DEDICATÒRIA

Aquests articles estan dedicats amb tota l'admiració a na Caty Salom i Parets, valenta i garrida mallorquina que patí la maleïda Esclerosi Lateral Amiotròfica (E.L.A.), però que malgrat tot va lluitar amb la seva força de voluntat i els seus preciosos i expressius ulls per no deixar-se enfonsar per la malaltia i viure la vida a tope, ajudant a tots els elàtics.

PRESENTACIÓ

Segons l'obra magna de mossèn Antoni Maria Alcover i de Francesc de Borja Moll, el diccionari "Català-valencià-balear", en la seva pàgina 603 del tom X, la locució mallorquina "anar l'ull al bou" vol dir: "Estar molt alerta, anar amb compte, vigilar-lo".

És per això que he volgut batiar aquests articles amb la citada locució, ja que és així com hem d'estar davant aquesta fereste malaltia que nom Esclerosi Lateral Amiotròfica.

Jo, no és que sigui cap erudit en neurologia, ni molt manco, però el que sí són és un humil i entusiasta deixeble de la gran tasca que en favor de tots

els elàtics van iniciar Alonso Gil, veí de Porto Cristo, Biel Martí, batle de Ferreries i la deixondida Caty Salom i Parets, fundadors tots tres, en el mes de maig de 1994, d'ADELA-Balears, l'associació que té cura de tots els elàtics de les Illes.

Així idò, donat el meu vincle com a soci i col·laborador d'ADELA-Balears, tinc a l'abast informació de tota casta sobre l'E.L.A. i, si Déu ho vol, voldria, tira-tira, anar-la difonent mitjançant els presents articles, per així donar a conèixer a tothom (afectats i no afectats, que mai no se sap), tot el relatiu a l'ombrívola E.L.A., ja que crec que la informació és fonamental per debilitar malalties que, com aquesta, també es nodreixen en part de la desconfiança que tenim envers ella, doncs com més coses se saben de l'enemic més fàcil resulta combatre'l.

INTRODUCCIÓ

Amb aquesta primera presa de contacte, direm molt succintament que l'Esclerosi Lateral Amiotròfica és una malaltia que afecta el sistema nerviós central (SNC), i més concretament les motoneurons superior i inferior, amb pèrdua de neurones piramidals de Betz i de motoneurons de l'asta anterior.

Aquestes cèl·lules del teixit nerviós constituïdes per un cos proveït de nucli i les seves prolongacions, formen la unitat morfològica funcional i tròfica del sistema nerviós. És a dir, són les

encarregades de què l'impuls motor que es forja en el cervell arriba fins als músculs voluntaris, i així nosaltres puguem moure els braços, les cames, els dits i, en fi, qualsevol part del nostre cos com si res.

Quan per alguna raó, encara avui desconeguda, les esmentades motoneurons moren, la connexió entre el cervell i els músculs queda interrompuda, produint-se aleshores la paràlisi de l'extremitat o de l'òrgan afectat. Aquest procés és degeneratiu, amb la qual cosa la paràlisi progressiva del cos es produeix inevitablement.

Així es desenvolupa a grans línies l'E.L.A. i, si Déu ho vol, amb el granet de sorra que aportem cadascú dins el nostre àmbit, però sobretot en el dels familiars dels malalts i dels especialistes, aconseguirem bolcar-la.

Per finalitzar, voldria enviar una molt afectuosa i pública abraçada mitjançant el present escrit als pares de na Caty, el Sr. Tomeu i la Sra. Margalida, persones dignes de tota casta de lloances, per la seva humanitat i entrega als malalts de l'E.L.A.

Així com també a un poeta tan gran com el Puig Major i que nom Miquel Rosselló i Quetglas, qui amb la seva saviesa i sensibilitat envers la vida ens omple des d'Inca el nostre entorn de magnífiques i precioses poesies. Gràcies per existir, Sr. poeta Miquel Rosselló!

Miquel Jordan i Ronsano

1992

El **23 de gener**, a Madrid, el Ministre de Cultura lliura els Premis Nacionals de 1991. Manuel Vázquez Montalbán és guardonat amb el de narrativa.

El **7 de febrer**, a Maastricht, Holanda, els dotze estats membres de la Comunitat Europea signen els tractats d'Unió Econòmica i Monetària i d'Unió Política que formen la Unió Europea.

El **12 de març**, realitza el seu primer viatge de proves el tren d'alta velocitat (AVE) que uneix Madrid amb Sevilla.

El **27 de març**, a Lanzarote, s'inaugura la Fundació César Manrique, un museu baix la lava creat per l'artista per promoure el coneixement i el respecte per la cultura.

El **31 de març**, s'instal·la a Sevilla l'escultura "La tolerància", obra de Eduardo Chillida, que crida a la concòrdia entre jueus, cristians i àrabs.

El **6 d'abril**, els milicians serbis de Bòsnia, amb l'ajut de tropes de l'exèrcit federal ex-iugoslau, ataquen Sarajevo i comença el setge de la ciutat.

El **12 d'abril**, obri les portes a 32 quilòmetres de París, Euro Disney, la primera instal·lació de l'empresa nord-americana Walt Disney Company a Europa.

El **20 d'abril**, s'inaugura l'Exposició Universal de Sevilla, amb la participació de 111 països.

El **28 d'abril**, mor a Madrid, el pintor irlandès Francis Bacon.

El **14 de maig**, l'enginyer aeronàutic Pedro Duque és seleccionat com a primer astronauta espanyol que participarà en una missió de l'Agència Es-

pacial Europea.

El **20 de maig**, a Londres, el F.C. Barcelona obté per primera vegada en la història, la Copa d'Europa de Futbol guanyant per 1 a 0 al Sampdoria de Gènova.

El **23 de maig**, a Palerm, mor en atemptat el jutge antimàfia Giovanni Falcone.

El **14 de juny**, a Milà, el ciclista Miguel Induráin es proclama campió del Giro d'Itàlia.

El **21 de juny**, mor a Sueca, l'escriptor i assagista Joan Fuster.

El **4 de juliol**, Jordi Pujol és elegit president de l'Assemblea de les Regions d'Europa, derrotant Manuel Fraga.

El **25 de juliol**, s'inauguren a Barcelona els XXV Jocs Olímpics de l'era moderna.

El **13 d'agost**, a Nova York, el Consell de Seguretat de la ONU autoritza l'ús de la força per assegurar l'arribada d'ajuda humanitària a Bosnia-Herzegovina.

El **10 de setembre**, a Saragossa, el cantautor i poeta José Antonio Labordeta és guardonat amb la medalla d'or de la ciutat.

El **10 d'octubre**, a Madrid, s'obri al públic el Museu Thyssen, que ofereix un impressionant panorama de nou segles d'art occidental.

El **3 de novembre**, el candidat demòcrata Bill Clinton és elegit president dels EEUU.

El **19 de novembre**, a Estrasburg, el Parlament Europeu concedeix el Premi Sajarov de la Llibertat a les Madres de la Plaza de Mayo, de Bones

Aires, pels seus esforços per denunciar les violacions dels drets humans.

El **10 de desembre**, a Oslo, Rigoberta Menchú, rep el Premi Nobel de la Pau.

1992 a les Illes Balears

* El Parlament aprova la Llei de Protecció dels animals.

* Es forma a Palma el grup musical Sexy Sadie.

* Es constitueix a Palma l'associació "Ben Amics", que té com a objectiu la lluita contra la discriminació del col·lectiu homosexual.

* El nombre de turistes va ser de 6.404.300 dels quals 4.978.900 varen venir a Mallorca.

* S'explotaven 3.420 restaurants amb 197.452 places i 2.421 cafeteries amb 105.432 places.

* Amb la participació de més d'un centenar d'embarcacions, el veler "Lanzarón", patronat per Antonio Gorostegui, s'adjudicà la XI Copa del Rei de Vela.

* S'inaugura a Palma l'edifici de la Fundació Pilar i Joan Miró.

Antoni Sansó

Anunci

Es ven casa a estrenar als afores de Sant Llorenç.

Disposa de 140 m² construïts sobre un solar de 220 m², molt assolellat.

Els materials són de primera construcció, amb vidres climalit i pre-instal·lació de calefacció.

Té quatre dormitoris, amb armaris empotrats.

Disposa de cotxeria, terrassa i jardí.

El preu és de 192.323 euros, equivalents a 32 milions de pessets.

Els interessats poden telefonar al número 629 850639 i demanar per en Pere.

CANCIÓN DEL JINETE

CÓRDOBA.

Lejana y sola.

Jaca negra, luna grande,
y aceitunas en mi alforja.
Aunque sepa los caminos
yo nunca llegaré a Córdoba.

Por el llano, por el viento,
jaca negra, luna roja.
La muerte me está mirando
desde las torres de Córdoba.

¡Ay qué camino tan largo!
¡Ay mi jaca valerosa!
¡Ay que la muerte me espera,
antes de llegar a Córdoba!

Córdoba.

Lejana y sola.

Aquest és un poema del llibre *Canciones*, de Federico García Lorca (1898-1936), famós poeta de la generació del 98, la qual ens deixà figures il·lustres com ara Pedro Salinas, Luis Cernuda, Rafael Alberti o el mateix Lorca. Alguns d'ells només conrearen el gènere poètic, però molts d'altres, com el mateix Lorca, també tractaren altres camps. Per exemple, el nostre autor publicà diferents obres de teatre (*La casa de Bernarda Alba*, *Bodas de sangre*, *La zapatera prodigiosa...*), i a més amb bastant d'èxit.

Pel que fa a la seva poesia cal destacar que, a l'igual que la resta de poetes de la seva generació, sentia una gran admiració per Góngora, a qui considerava el seu gran mestre. Ja de manera individual, Lorca destacà per la seva tendència cap a la poesia més tradicional i popular (els anomenats "romanceros castellanos"), que sabé

combinar perfectament amb un estil acurat i atractiu. Això se veu molt bé a *Romancero Gitano*, *Canciones* i *Llanto por Ignacio Sánchez Mejías*. En la seva obra poètica també destaca *Poeta en Nueva York*, que a més va ser el darrer llibre que publicà en vida, abans de morir tràgicament durant la Guerra civil.

Canción de jinete és un poema que simplement parla d'un genet que de camí cap a Còrdova nota que està apunt de morir. La seva il·lúsió és arribar a la ciutat, però en el fons sap que morirà abans d'aconseguir-ho. Amb aquest argument tan senzill, doncs, Lorca fa un petit homenatge a l'encant i a la força de la ciutat de Còrdova, convertint-la en el llumí inassolible d'un genet moribund que cavalca a mitjanit, i fent-la present en tot moment (de fet surt en cada una de les estrofes i a més, simbòlicament, obri el poema en majúscules). És també impressionant observar com Lorca, mitjançant els elements bàsics de la poesia popular (versos curts, poques paraules, rima lliure, ús de repeticions, etc.) aconsegueix formar un poema elegant, acurat i d'aparença culte. En conclusió estam davant d'una mostra reperesantaiva de l'estil particular de Lorca, que el convertí en un dels poetes espanyols més originals i autèntics.

FEMME FATALE

Here she comes
you better watch your step
She's going to break your heart in two
It's true
It's not hard to realise
Just look into her false-colored eyes
She'll build you up to just put you down
What a clown
'Cos everybody knows (she's a femme fatale)
The things she does to please ("")
She's just a little tease ("")
See the way she walks
Hear the way she talks
You're written in her book
You're number 37 have a look
She's going to smile to make you frown
What a clown
Little boy she's from the street
Before you start you're already beat
She's going to play you for a fool
Yes it's true
(Estríb.)

Aquí ve ella,
serà millor que vagis alerta,
ella romprà el teu cor en dos.
De veritat,
no és difícil d'endevinar,
només mira els seus ulls colorits fal-
sament.
Ella t'aixecarà només per a deixar-te caure.
Quin pallasso,
perquè tothom sap (ella és una dona fatal).
El que ella fa per agradar (""),
ella és només una petita molèstia ("").
Mira com camina,
escolta com xerra,
estàs apuntat a la seva agenda,
ets el número 37, dóna-li un cop d'ull.
Et riurà per a fer-te enfadar.
Quin pallasso.
Jove, ella ve dels carrers,
abans que comencis ja estàs vençut.
Ella jugarà amb tu com un bufó
de veritat.

Aquesta és una de les cançons més famoses del ja cèlebre grup The Velvet Underground. A pesar que només tocaren junts durant vuit anys (concretament des del 1965 fins al

1973), foren considerats tot un emblema del *rock noise* (el rock renouer, distorsionat i brut, que tan nou sembla avui en dia), i tingueren temps de presentar autèntics himnes generacionals com *Heroin*, *Sweet Jane*, *Venus in Furs* o *Rock and Roll*. Però el seu èxit no arribà immediatament ja que era un grup excessivament modern i avantguardista, la qual cosa els convertia en una banda difícil d'escoltar.

Per sort, però, el prestigiós Andy Warhol (en el seu terreny de l'art també un autèntic avantguardista), s'enamorà de l'estil de la banda i els patrocinà durant una temporada. Això provocà que l'èxit del grup augmentés sobtadament, encara que a canvi hagueren d'acceptar algunes altres coses, com per exemple la col·laboració en moltes cançons d'una cantant femenina, Nico, la qual no estava prevista en un principi. Inicialment el grup posà moltes reticències a la seva entrada, però finalment cediren i passades dues dècades cal assenyalar que això fou més un encert que un error, ja que la veu fina i melòdica de Nico complementa molt bé la veu gruixuda i profunda de Lou Reed. De fet, aquesta cançó que present, *Femme Fatale*, està cantada principalment per Nico, i Lou Reed només surt a fer alguns coros.

El 1973, finalment el grup se separa i cada un d'ells segueix un camí en solitari. De tots ells, el que millor li han anat les coses, és Lou Reed (tot un clàssic), i en segon lloc John Cale.

Femme Fatale tracta el mític tema de la dona fatal, mil vegades vista en la literatura i sobretot en el cinema.

A més, recordem que la banda tocà durant els anys 60, una època en la qual el cine negre de Hollywood estava de moda i que popularitzà la figura de la "femme fatale", també coneguda com a vampiresa. És a dir, aquesta cançó pot ésser un homenatge a aquesta figura de la dona manipuladora i controladora, que no dubta en utilitzar les seves armes per aconseguir el que vol (la mateixa

cançó ho esmenta quan diu "et romprà el cor en dos" o "jugarà amb tu com si fossis un bufó de veritat"). Ja des del temps d'Adam i Eva s'ha volgut mostrar aquesta figura femenina que fa perdre el cap als homes, i passat el temps observem que aquest mite encara és vigent.

Pau Quina

Tal dia com avui

Josep Cortès

ARA FA 80 ANYS

* Que es va inaugurar la capella de ca ses Monges.

ARA FA 60 ANYS

* Que una torrentada va inundar tola la banda de sa Grua.

ARA FA 30 ANYS

* Que el Club Card va iniciar les classes de Graduat Escolar, propicitant

que algunes alumnes arribassin a la universitat.

* Que començà la secció de *Batec* a Flor de Card.

ARA FA 25 ANYS

* Que en Bartomeu Pont, *Carbó*, va presentar el CDS a Sant Llorenç.

ARA FA 20 ANYS

* Que un grup d'afecionats a la

bicicleta va crear la Unió Ciclista Sant Llorenç, amb en Guillem Fullana de president.

* Que l'Ajuntament va aprovar el Programa de Normalització Lingüística.

ARA FA 10 ANYS

* Que Margalida Fullana va guanyar el Campionat dels Països Catalans i la XXX pujada a Montjuich amb bicicleta de carretera.

Vés per on, m'agradava!

Guillem Pont

No sé ben bé perquè però inconscientment sempre la posava quan desitjava escoltar música. De mica en mica, havia anat guanyat el terreny de la meva predilecció a altres emissores més grans (?), més "importants" (?), però més llunyanes.

M'agradava la successió rítmica de cançons en anglès o castellà i mallorquí (català).

M'agradava l'esforç que fan els locutors per no destrossar la llengua (a diferència d'altres emissores que sembla que s'esforcen per fer-ho).

D'altra banda era a l'única emissora on podia escoltar, el que podríem anomenar "cançó propera": la veu de n'Eugeni de Tramudança cantant un romanç, la veu d'en Pep Alba cantant a mestre Ramis o d'en Tomeu Matamales a la gent del seu carrer. O la d'en Lluís Gili o la d'en Guillem Sansó, o la de molts d'altres que no conec i dels quals no en sé ni el nom, però que sentia propers, fins arribar a les alegres i desenfadades cançons d'Aires Formenterencs.

I tot mentre, conduint a la primera hora del vespre, de retorn a casa, el pensament trespava, incansable, efímers camins.

Llegesc en el diari que Som Radio és il·legal i que l'han de tancar. Potser altra temps m'hauria cregut la pressuposada il·legalitat, però ara ja sé que el poder, poder entès en sentit de força (i que tant es dóna a nivell social com personal, laboral o familiar) justifica allò que vol justificar.

Com també sé que hi ha coses que molesten al "nou poder" (neocon en diuen ara?). Vet aquí una ràdio en llengua catalana empesa per l'anterior govern, el dels contraris. Ai las!

Curiositats de la vida, mentre el Consell dissenya una campanya de defensa de la llengua o quelcom semblant "paraules d'amor", els seus socis del Govern anuncien el tancament d'un mitjà que, de la mà d'un grapat de joves professionals, escampa "paraules d'amor" a tota la comunitat que les vol escoltar. Quin sentit té?

Em molesta la decisió, molt. Més ben dit m'emprenya i m'indigna... però res no canviarà. El poder del retorn al

passat ni tan sols podrà perdre un vot (que potser no havia tingut mai).

Segurament enyoraré la veu dels joves i desconeguts periodistes i les "cançons properes" variades, però ningú no em prendrà mai els "petits moments de plaer" viscuts escoltant Som Ràdio. Gràcies.

Vés per on, m'agradava i ara resulta que la tanquen. Era il·legal, diuen. Molts altres potser pensarem que és una proposta més, com d'altres, orientada a afeblir l'us social de la llengua. Una perla més de l'enfilall. I també el desig de tancar una finestra als autors illencs alternatius.

És lògica la possibilitat d'una altra interpretació?

Manifest per la continuïtat de Somràdio

Un tancament injustificable

Abans del cap d'any haurà desaparegut l'única emissora radiofònica balear que emet en català arreu de l'arxipèlag: Somràdio, creada la legislatura passada pel Govern de Progrés. La mort de Somràdio no és causada per mancances econòmiques ni funcionals, sinó per ordre política de l'Executiu del Partit Popular. La decisió fou anunciada pel conseller d'Educació i Cultura, Francesc Fiol, el dia 13 de novembre, en considerar que l'emissora pública és "il·legal i il·legalitzable"... i que el tancament permetrà estalviar 151.000 euros.

L'Obra Cultural Balear considera que amb aquest tancament es produirà una retallada efectiva en el nombre d'hores d'emissió en llengua catalana a les Illes, atès que el Govern balear no proposa cap alternativa a aquesta pèrdua: el seu projecte de comunicació no inclou la ràdio autonòmica que l'Obra ha demanat de manera continuada juntament amb una televisió de tots, en català i de qualitat.

Diverses persones i entitats -entre les quals els treballadors de Somràdio-

hem creat una plataforma per exigir la continuïtat de l'emissora. Et convidam -et demanam- que donis suport actiu a aquesta protesta cívica: signa el nostre manifest i dóna'l a conèixer a tantes persones com puguis.

Davant la decisió del Govern de les Illes Balears de tancar l'emissora Somràdio, les persones adherides a la plataforma Som i Serem manifestam:

1. D'ençà que es va crear, Somràdio ha tingut un paper fonamental com a plataforma de promoció d'autors i intèrprets de les Illes Balears, de tots els estils i gèneres, i ha estat una eina clau en la difusió de la música feta en la nostra llengua. Així mateix, ha acomplert amb professionalitat i rigor les tasques informatives pròpies d'un mitjà de comunicació públic i s'ha convertit en un referent per a molts de ciutadans de les Balears, amb uns índexs d'audiència que en alguns moments han fregat els 20.000 oients. Si s'arriba a consumir el tancament de l'emissora, no només desapareixerà l'únic mitjà radiofònic que emet en llengua catalana per al conjunt de les Balears, sinó que, a més, els cre-

adors musicals de les nostres illes ho tindran molt més difícil per fer arribar el seu producte a la societat.

2. El fet que Somràdio emeti sense la cobertura legal adequada no en justifica el tancament. L'adopció d'una mesura tan dràstica només s'entendria en el cas que Somràdio suposàs una competència deslleial per a les emissores comercials; no és el cas, però, ja que Somràdio només emet publicitat institucional. D'altra banda, la justificació del tancament per raons legals topa amb la legislació en matèria lingüística, d'acord amb la qual el Govern hauria de mantenir l'emissora en funcionament. Un Govern que assumís plenament els seus deures legals en matèria lingüística, en lloc de tancar Somràdio, hauria de fer les gestions necessàries davant el Govern espanyol per solucionar els problemes de cobertura legal de l'emissora.

3. L'argument que amb el tancament de Somràdio el Govern estalviaria 151.000 euros es converteix en un insult a la intel·ligència i a la dignitat de la ciutadania, si tenim en compte que el mateix Govern té previst, per exemple, invertir 1,4 milions en la delegació territorial de RTVE, 4 milions en l'adquisició de Costa Nord i 6 milions en un equip ciclista.

4. El tancament de Somràdio suposarà l'acomiadament dels més de deu professionals que hi fan feina. La destrucció que fa el Govern d'aquests llocs de feina resulta difícilment justificable si es té en compte que l'executiu inverteix importants quantitats de doblers en mitjans de comunicació aliens a l'Administració autonòmica i que ja es financen a través dels pressuposts de l'Estat.

5. En un estat modern i pretesament democràtic, la societat civil no pot consentir la censura que ha aplicat el Govern sobre Somràdio: primer prohibint cançons i modificant notícies, i llavors directament tancant l'emissora.

Per tot això us convidam, com a particulars o entitats, a afegir-vos a les nostres reivindicacions signant aquest manifest a wmaster@ocbweb.org

Plataforma per la continuïtat de Somràdio

Demografia i societat

Nicolau/Simonet

NAIXEMENTS

* Dia 17 d'octubre va néixer a Sa Coma n'Amanda Cabot García, filla d'en Bernardo i na Nicolette. Enhorabona.

* El 20, també a Sa Coma, va néixer na Maria Villalba Pérez, filla d'en Francisco Javier i na Josefa. Salut.

* Dia 21, n'Abdelasiz i na Naziha Jamii, llorencins!, tengueren un fill i li posaren per nom Elias. Enhorabona.

* El 30 d'octubre, a Son Carrió, va néixer na Neus Zamora Torres, filla de n'Andrés i na Iluminada. Salut.

* El 31 va néixer a Sant Llorenç en Nabuel Rodríguez Veny, fill de n'Alejandro i n'Esther. Salut i força.

* El dia de Tots Sants va néixer a Sant Llorenç na Núria Mas Soler, filla d'en Pere i na Francesca. Enhorabona.

* El 8 de novembre, a Sa Coma, va néixer en Sergi Miquel Freixa, fill d'en Juan i n'Anna. La nostra enhorabona.

DEFUNCIONS

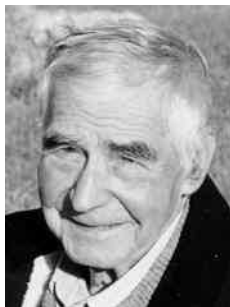

* El dia 26 d'octubre ens va deixar en Montserrat Mascaró Jaume, a l'edat de 81 anys. Vivia per la banda del Puig i feia anys que estava malalt. Descansi en pau.

* Dia 2 de novembre va morir a Son Carrió na Francesca Sampol Puigròs, als 78 anys d'edat. Descansi en pau.

* El dia 9, a Sa Coma, va acabar la seva vida en Fritz Kreuzbach, un alemany de 89 anys. Al cel sia.

* El dia 3 de novembre va acabar la seva vida en Francesc Tous Gelabert, l'amo de Son Soler, als 88 anys d'edat. Que puguem pregar molts d'anys per ell.

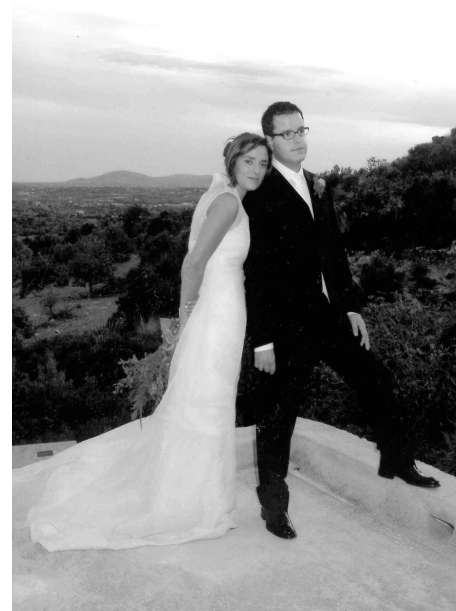
* Dia 17, a Son Carrió, va morir en Jaume Font Sureda, a l'edat de 85

anys. Que el vegem en el cel.

* Dia 7 de novembre va morir a Sant Llorenç n'Antònia Ballester Mascaró, a l'edat de 80 anys. Al cel sia.

NOCES

* El dia 25 d'octubre es casaren en Joan Riera Jaume, llorencí, i na Damiana Caldentey Riera, manacorina. La nostra enhorabona.

* El dia 4 d'octubre feren l'esclafit n'Antoni Crespí Serra, natural de Sa Pobla, i na Rafela Riera Pasqual, llorencina, a qui veiem ben enamorats a la fotografia adjunta. La nostra més cordial enhorabona.

* El dia 14 de novembre es casaren a Sant Llorenç en Martí Martínez Lorca, català de Barcelona, i na Maria Antònia Sureda Bauzà, de Son Servera. Enhorabona.

NOTA

Recordam que qui vulgui publicar notícies de societat -aniversaris, posades de llarg, compromisos de noces...-, basta que ho faci saber a qualsevol de les persones que firmen aquesta pàgina, i millor si van acompanyades d'una fotografia, que a la gent li agrada veure les fesomies.

La pilota basca

Pau Quina

L'altra setmana vaig tenir l'oportunitat d'anar a veure *La pilota basca*, el polèmic documental de Julio Medem, que el PP va intentar censurar en el passat festival de cinema de San Sebastián (i també en el de Londres), per considerar-lo ofensiu per a les víctimes d'ETA.

Aquesta polèmica fou una de les causes principals per les quals vaig anar a veure el film (i com jo segurament que molta altra gent), però ara que ja l'he vist, puc assegurar que té molts més al·licients per anar-lo a veure, com per exemple comprovar si Julio Medem, director especialitzat en històries de ficció (*Vacas, Lucía y el sexo, Los amantes del Círculo Polar*, etc...), es mou bé en el terreny del documental, descobrir com es tracta el

tema del nacionalisme, que tant de propens toca als mallorquins, etc. De totes maneres, reconec que la motivació més gran que em movia era veure si realment el documental ofenia les víctimes d'ETA, la qual cosa torna a demostrar que la polèmica sempre beneficia un treball (sigui una pel·lícula, un llibre o un programa de la televisió).

Però aclarit això, vull deixar clar que la meua intenció és fer una anàlisi completa d'aquesta pel·lícula, i no només centrar-me en la part ideològica, així com moltes crítiques erròniament han fet. Per a mi és una falta de respecte

cap el director que només es parli del documental des d'un punt de vista ideològic i que s'obviï una anàlisi qualitativa del seu treball. D'aquesta manera he dividit el meu article en dues parts. En la primera analitzaré el film com a documental, sense tenir en compte la ideologia, i en la segona ja em centraré més en aquest punt, i amb la justificació o la no justificació de la polèmica.

Referint-me al documental des d'un punt de vista qualitatiu, considero que és massa parlat i que li falten més imatges referencials (només se'ns mostren breus imatges de Guernika i d'alguns atemptats i manifestacions, a més de les simbòliques escenes de la pilota basca, com a referent d'identitat, i de la lluita entre dos equips per estirar una corda, símbol de la batalla entre els nacionalistes i el govern de Madrid). D'a-

questa manera al film li manca ritme i troba a faltar una línia més dinàmica. Per sort, el tema que tracta és interessant i arriscat (aquí cal alabar el coratge de Julio Medem), i a més, els personatges que són entrevistats són interessants i saben expressar-se amb elegància, la qual cosa provoca que el documental, almenys, despertí cert interès.

Una altra crítica que se li pot fer, és que li falta risc (des del punt de vista cinèfil, no ideològic) ja que dóna la sensació que Medem s'ha limitat a recollir quatre imatges d'arxiu (Guernika, manifestacions, atemptats...), i a plantar la

càmera davant els entrevistats i gravar-los. És a dir, així com s'ha arriscat tractant un tema tan complicat com aquest, després li falta aquest mateix risc en la realització del documental. Es troba a faltar l'espontaneïtat habitual d'aquest gènere (i que tan interessant el fa), tot està massa fixat i controlat, hi manca que Medem es decidís a agafar la càmera en mà i que es ficàs en alguna manifestació, a favor i en contra d'ETA, o s'apropés a una *kale barroka* i gravés les reaccions de la gent, el seu comportament, mostrés el seu odi, les seves motivacions, etc. A més falta l'opinió de la gent del carrer, la qual cosa hagués donat un caire més realista i espontani al documental. Així al final, en el film només surten entitats polítiques importants (Felipe González, Arzalluz, Ibarretxe, etc...), intel·lectuals (escriptors,

psicòlegs, advocats, etc.) i víctimes, o familiars de víctimes, d'ETA (que en el fons també són víctimes). Però la veu del poble, el que seria la veu neutral i espontània del carrer no surt per cap lloc. Una llàstima, perquè el documental és molt valent, sincer i ple de bo-

nes intencions.

Ara, ja parlant del nivell ideològic del film, vull aclarir que, quan acaba el documental, queda la impressió que en Medem vota el PNV, ja que el deixa sospitosament bé. De totes maneres, malgrat no ser un documental del tot neutral, sinó de caire nacionalista, en cap moment ofèn cap víctima d'ETA, que és el que argumentava el PP. O és que avui en dia alabar la cultura basca i presentar-la com a única i diferencial, suposa apologia del terrorisme? Per favor, aquest raonament del PP no té ni cap ni peus. A més, cal dir que el docu-

mental hagués quedat molt més neutral si els del PP, o l'altra gent antinacionalista, hi haguessin volgut participar. De fet, varen ser convidats i rebutjaren la proposta (deu ser que tenen alguna cosa a amagar?), i en el propi documental s'explica que "siempre se echará en falta la voz de la gente que no ha querido participar". Realment Julio Medem volia recollir la gent de les dues bandes i deixar-los parlar lliurement, però al final sembla que els més covards s'amagaren (i això que són els primers que parlen de la necessitat de diàleg). Segurament el que els ha fet ràbia als del PP és que per una vegada, algú hagi tingut el coratge de criticar públicament ETA i el seu entorn, i a la mateixa vegada criticar el poder de l'Estat, la seva falta de respecte al poble basc, els seus excessos policíacs amb alguns sospitosos, i mostrar com aprofiten cada un dels atemptats per a captar vots i crear odi cap a tota classe de nacionalisme basc (com si no hi pogués haver un nacionalisme pacífic). El missatge que dona el documental és que, per culpa del Govern, o ets d'una banda (estàs amb ETA) o estàs a l'altra (estàs amb el Govern espanyol) i no deixen que hi hagi opinions intermitges i amb matisos (el nacionalisme pacífic d'en Medem per exemple).

Per finalitzar, destacaré el testimoni d'una noia, la qual va ser atrapada durant dos dies per la Guàrdia Civil com a sospitosa d'ETA, i durant aquest

temps l'amenaçaren, la palpaven i li feren insinuacions de violació. Fins i tot la varen amenaçar que ja no podria tenir fills. Un testimoni realment commovedor, que curiosament em recordà una cançó de Loquillo y los Trogloditas, anomenada *Los ojos vendados*, que està basada en fets reals i conta com a un amic de la banda li feren el mateix. Concretament la cançó diu així:

Los ojos vendados

Iba en su coche por el camino viejo,
eran tres, le detuvieron, le taparon los
ojos, le apuntaron a la cara,
no pudo adivinar donde le llevaban,
tan solo recuerda que le golpeaban.

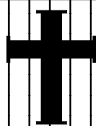
Vio esa luz, esa luz cegadora,
sus ojos vendados durante horas,
le soltaron el rollo, su boca sangraba,
no pudo adivinar de qué le acusaban,
tan solo recuerda que le golpeaban.
Eran tres, él recuerda sus caras
por la mañana, al acostarse,
al despertar de madrugada.
El reo inocente perdió toda esperanza.

A la espera de juicio
con abogado de oficio,
sin poder decir adiós
en una cárcel lejana,
sin poder besar los labios
de la chica que amaba.

I, mirau per on, aquesta cançó també va sofrir una persecució semblant a la de *La pilota basca*, perquè el Govern, en aquell temps comandat pel PSOE, també la va intentar sabotejar. Ho conta clarament en Loquillo a una entrevista: "Se presenta el disco en la radio y recibo una llamada de la discográfica en la que me dicen que tienen que retirar la canción, y que no hace falta que me digan por qué. Me dijeron que con una canción así no podía vender, que si cambiaba el *single* me llevarían al número uno. Les dije que no. Y ellos me contestaron que si me daba cuenta de que me estaba jugando mi carrera, que no iba a volver a sonar en la radio (...) Me di cuenta de dónde había metido el dedo... Dejé de sonar en la radio y tomé conciencia de que me estaba enfrentando al poder real" (Un alto en el camino, pàg. 75-76, Juan Puchades, Libros Zona de Obras). En aquella època Loquillo descobrí la realitat del poble basc i de quina manera actuava el Govern en el conflicte: "Hay una cantidad tremenda de chorizos que torturan y que utilizan la Constitución para torturar al individuo, que utilizan la Constitución, por la que tanta gente ha luchado y ha muerto, para destrozarse y demonizar a un pueblo: una matrícula de San Sebastián significa que te van a parar...". Des d'aquest dia Loquillo ja no ha tornat recolzar públicament el PSOE, i segons confessa, ni tan sols l'ha tornat votar.

En conclusió, tenim que des del Govern, tant si comanda el PP com el PSOE, hi ha un clar interès en ocultar la seva cara lletja en el conflicte, només volen mostrar el que els interessa i donar una idea de nacionalisme igual a terrorisme i presentar-se ells com els bons de la pel·lícula, i quan hi ha algun artista que intenta mostrar la realitat, com és el cas d'en Loquillo o d'en Julio Medem, l'intenten sabotejar.

El que està clar és que hi ha dues cares dolentes en el conflicte, ETA i el Govern (ara no anirem a jutjar quina de les dues és pitjor, perquè no val la pena), i si cap del dos no dona alguna passa decisiva cap endavant (és a dir cap a la llibertat), el conflicte, totalment absurd, no acabarà mai.

FUNERÀRIA BALEAR SL

Els ofereix els millors serveis en:

- * Baüls (gran varietat de models)
- * Cotxe fúnebre propi
- * Floristeria (corones, centres, rams, etc.)

Per avisos i preavisos
Carrer de Santa Margalida, 80 - Artà
971 836888 629 780891

Els atendrem les 24 hores del dia, laborals i festius

Panorama de la dansa a Mallorca

Pere Santandreu

La història de la dansa a Mallorca, almenys d'aquelles manifestacions artístiques que es consideren dansa escènica de creació pròpiament mallorquina, és la història d'una inexistència. Almenys fins a la dècada de 1980. Les causes d'aquesta absència són diverses. En primer lloc, les dificultats econòmiques que ha viscut l'illa durant tot el segle XIX i els seixanta primers anys del segle XX, en què un nombre important de mallorquins va haver d'abandonar casa seva per cercar fortuna amb l'emigració. En segon lloc, ni l'administració autonòmica ni l'administració local han articulat cap iniciativa semblant a les que existeixen, per exemple, al País Valencià, a Catalunya o a Andalusia (en aquest sentit, podem recordar els casos del Centre Coreogràfic de la Comunitat Valenciana, IT Dansa-Jove Companyia de l'Institut del Teatre o la Companyia Andalusia de Dansa respectivament). En tercer lloc, els espais escènics existents aleshores, ja de per si pocs en nombre (públics i privats), tampoc no han comptat amb pressuposts i iniciativa suficients no tan sols per endegar un projecte que contemplés la creació d'una companyia estable sinó tampoc per afavorir una política que permetés la concertació d'almenys una companyia. En quart lloc, a les grans dificultats que ha de superar qualsevol companyia de dansa cal afegir-hi el gran obstacle que suposa la insularitat. A més a més, les reduïdes dimensions de Mallorca tampoc no han permès que cap companyia pogués sobreviure únicament amb l'activitat que es generava a l'illa. Finalment, cal assenyalar que ni els mitjans de comunicació ni el públic tampoc no han estat gaire entusiastes pels avanços que la dansa anava fent, tímidament.

Aquest panorama ha anat canviant una mica, per bé, en els darrers vint anys. Una mica, tanmateix! Les dificultats i les mancances encara ara són immenses, sobretot si comparem la situació de Mallorca i, per extensió de totes les Illes Balears, amb la resta de l'estat. En aquests darrers vint anys han nascut diverses companyies, que, amb

un suport públic nul o molt discret, han anat presentant els seus treballs.

A aquest migrat panorama encara caldria afegir-hi un fet clau, indispensable per a l'expansió de la dansa: la formació. A Mallorca, les possibilitats formatives han estat escasses. Des del sector públic, fins fa ben poc l'única oferta formativa havia estat la del Conservatori. La Universitat no ofereix cap especialització de dansa, l'ensenyament de la qual es limita a una assignatura als estudis de magisteri. Per altra banda, si podem afirmar que les escoles municipals de música són presents gairebé a tots els municipis de Mallorca, no podem constatar el mateix per a les escoles municipals de dansa, que ara per ara són un fenomen molt recent i poc estès. En aquest sentit, fins fa ben poc, els ajuntaments havien ofert, com a molt, cursets de dansa dins els ensenyaments dels centres d'adults. Ara bé, sí que es deu en part al suport dels ajuntaments la revifalla que va experimentar la dansa folklòrica contemporània de Mallorca (també designada com a ball mallorquí, ball de bot, ball de pagès...), que ha aconseguit que una majoria important de mallorquins i mallorquines la conegué i la pogués ballar gràcies als cursos que han organitzat associacions i grups de ball, i especialment des de les administracions locals.

Des del sector privat, sí que existeixen acadèmies de dansa, sobretot a Palma, que ofereixen dansa clàssica i espanyola, i, ja més recentment, contemporània. Aquestes acadèmies no han demostrat cap interès pel ball tradicional mallorquí.

L'absència de dansa clàssica i de dansa espanyola

El naixement de la dansa escènica a Mallorca s'ha produït, doncs, molt tardanament en relació a altres indrets (recordem que és a finals dels seixanta quan Barcelona viu un "renaixement" de l'art coreogràfic contemporani).

A més, cal que en destaquem un altre fet, prou important des del punt de vista estructural: la dansa que crearan els coreògrafs i les companyies serà bàsicament dansa contemporània. La dansa clàssica, que exigeix una dura tècnica apresada a les acadèmies o als conservatoris, no ha atret les companyies mallorquines. Potser uns l'han considerada una disciplina passada de moda, que no reflecteix les inquietuds de la societat d'avui dia. Per ventura, la realitat hagi estat ben diferent: les companyies de dansa clàssica, formades per un gran nombre d'integrants (artistes i altres professionals), necessiten una estabilitat impensable per a la rea-

litat insular i també un suport logístic i econòmic important dels mecenes o de les administracions que aquí ha estat inexistent. Per altra banda, també cal reconèixer que la dansa espanyola tampoc no ha interessat les companyies que treballen a Mallorca. En aquest sentit, aquesta opció possiblement hauria estat la més viable, perquè les companyies de dansa espanyola poden adoptar formats molt variables i, a més, han aconseguit un circuit d'exhibició ampli i un interès del públic que els permet sobreviure. En contra, tanmateix, hi havia molts de factors. En primer lloc, la nul·la tradició i l'escàs arrelament de la dansa espanyola dins la societat mallorquina en general i la poca atracció que exercia per als ballarins. Fins fa ben poc, de fet, hom solia associar la dansa espanyola al folklore andalús, i se solia assimilar dansa espanyola i flamenc. Per altra banda, també hem de consignar que a Mallorca no hi ha hagut cap iniciativa i que hagi reeixit! que hagi estat capaç de transformar la dansa folklòrica contemporània en una dansa escènica.

Per tot això els professionals que varen decidir aventurar-se cap a la dansa es varen decantar més aviat per

la dansa que es coneix amb el qualificatiu de dansa contemporània o dansa de creació. A més a més no ens enganem!, si la dansa clàssica exigeix una gran estructura i la dansa espanyola no compta amb el pòsit de la tradició, la dansa contemporània permet formacions de molt petit format (dos o tres membres, o si tant voleu un sol ballarí), i deixa la porta oberta a una gran varietat de tècniques, estils, habilitats i interessos.

Les companyies

Els ballarins mallorquins que s'han pogut dedicar professionalment a la dansa són pocs. En qualsevol cas, la professionalització no els ha arribat des de Mallorca, sinó a partir de la formació i experiència que han adquirit en altres indrets. Aquí és bo que recordem la feina del ballarí mallorquí Pep Ramis com a integrant de la companyia Mal Pelo. En aquest sentit, l'any 1989, Pep Ramis i i la coreògrafa valenciana Maria Muñoz formen la companyia Mal Pelo, que a hores d'ara s'ha convertit en un centre d'experimentació i producció de gran interès, que ha presentat peces com *L'animal a l'esquena*, que es va poder veure fa poc tant a Palma com al Teatre d'Artà. Indiscutiblement Mal Pelo ha esdevingut una de les companyies més reconegudes per la seva qualitat a nivell internacional.

Un cas semblant és el de la ballarina i coreògrafa Maria-Antònia Oliver, la qual, després de participar en diferents projectes (en podem destacar la companyia La Dux, formada juntament amb Maria Muñoz l'any 1986), crea la seva pròpia companyia, que duu el seu nom. Els dos darrers treballs de Maria Antònia Oliver, que ha pogut presentar tant a Mallorca com a diferents festivals de la Península, són *Bobot* i *La contínua*.

Per altra banda, també cal comentar els casos de ballarins i de companyies més recents. Sense pretendre ser exhaustiu, hem d'esmentar els casos d'algunes de les formacions en actiu aquests darrers anys. Així, hem de fer referència a la Companyia Au Ments,

amb Tomeu Gomila al capdavant, que més aviat es defineix com a companyia de teatre visual; a Trocola; a Ah Danzade, creada a Suïssa i encapçalada per Chus García; a la companyia de dansa i teatre Henry-Wagner; al Ballet Jove de Mallorca, que va fundar la ballarina, coreògrafa i pedagoga Maria Antònia Mas; a Absolut Cia, amb Marga Llobera; a Ciutat Dansa, formada per tres ballarines, amb Mar López com una de les seves integrants; o a les noves experiències com Diverso Alaria dirigida pel ballarí valencià Guillem Sanz, Zsüsza Dansa i D-Dansa.

Els festivals

Actualment, les quatre cites més remarcables a Mallorca a les quals poden assistir els interessats en el món de la dansa són la Temporada de Ballet de Mallorca (Auditori de Palma), Dansa Calvià (que té lloc al municipi de Calvià), la Fira de Teatre de Manacor i Dansamàniga (que organitza l'Auditori sa Màniga de Cala Millor).

La Temporada de Ballet de Mallorca és organitzada per la iniciativa privada i té un objectiu clarament co-

mercial. La convocatòria de 2003 ja és la vuitena, la qual cosa la converteix en la temporada de dansa més consolidada de Mallorca. Els espectacles que s'hi han presentat són sobretot els de les grans companyies internacionals de ballet clàssic i neoclàssic, els dels grans noms del flamenc que han obtingut més ressò mediàtic i també els de les companyies de l'Estat. Cal assenyalar que aquesta és, de fet, l'única possibilitat que té l'espectador mallorquí de veure els grans espectacles coreogràfics que presenten els teatres del continent. A les darreres temporades s'ha comptat, per exemple, amb el Ballet de Víctor Ullate, el Ballet Nacional d'Espanya, el Ballet de Montecarlo, o les companyies de Sara Baras, Cristina Hoyos o Joaquín Cortés. L'absència de la Temporada de Ballet de Mallorca solen ser les companyies de dansa contemporània, que hi són representades mínimament.

Pel que fa al programa Dansa Calvià aquest neix l'any 2001 organitzat per l'ajuntament d'aquest municipi. Es tracta d'una iniciativa que pretén no només l'exhibició d'espectacles, sinó també la formació (a través de tallers sobretot per a actors i ballarins) i la creació (convoca un Certamen Coreogràfic per a companyies residents a les Balears). Per

altra banda, cal indicar que dels tres festivals de dansa que tenen lloc a Mallorca Dansa Calvià és possiblement la iniciativa que té més en compte la dansa contemporània, perquè els espectacles que s'hi poden veure es poden considerar dins aquesta línia.

La Fira de Teatre de Manacor és el gran encontre anual del món escènic de les Illes Balears. Cada any, durant dues setmanes del mes d'octubre (per a la Fira i el Firó), les quatre sales del Teatre Municipal de Manacor donen entrada a la majoria de les produccions de les Balears que s'han estrenat en aquell any. La presència de la dansa és més aviat discreta. Ara bé, aquest fet s'explica perquè hem de reconèixer que la producció de dansa a les Balears és encara minsa.

Finalment, també des del 2001 té lloc a Cala Millor el festival Dansa-màniga. Es tracta bàsicament d'un festival d'exhibició, tot i que, per una banda, dóna la possibilitat a un coreògraf mallorquí d'estrenar-hi una peça nova, en coproducció amb l'Auditori, i, per altra banda, organitza també activitats formatives. En aquestes tres convocatòries s'hi han pogut veure els treballs de formacions com la Compañía Nacional de Dan-

za 2, el Centre Coreogràfic de la Comunitat Valenciana, Color, el Ballet Jove d'Ucraïna, Ah Danzade, Mar López, el Ballet Jove de Rússia, Roseland Musical, Rafael Amargo, IT Dansa, Ananda Dansa, el Ballet Jove de Mallorca, el Ballet Carmen Roche o el Nuevo Ballet Español, a més d'algunes mostres recents de vídeo-dansa.

Les perspectives

Després de traçar aquesta visió panoràmica de la situació de la dansa escènica a Mallorca, cal admetre que, si bé s'han creat algunes companyies i hi ha més espais que en programin, després d'una vintena d'anys la situació, tanmateix, continua sent força precària.

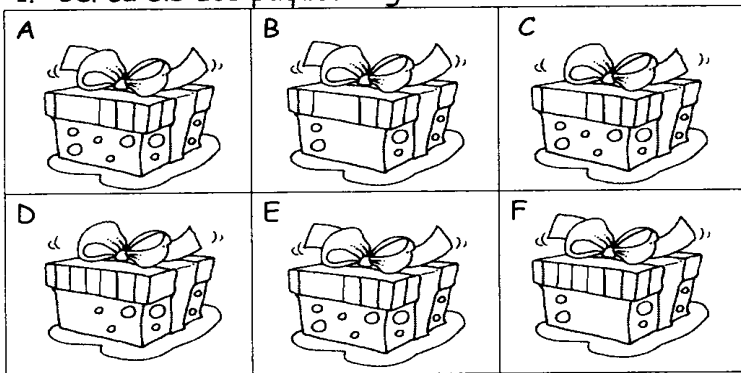
Ara bé, és evident que allò que no manca és precisament creativitat. L'empenta ara l'ha de donar l'administració autonòmica i l'insular. Les primeres polítiques que s'haurien d'aplicar ja estan descobertes i experimentades en comunitats tan pròximes com el País Valencià. En tot cas, en repetim algunes, que si es tinguessin en compte aquí podrien millorar-ne una mica el panorama: creació d'una companyia estable i pública de dansa (si a les Illes Balears podem comptar amb una orquestra simfònica, per què no amb una petita companyia de dansa pública?), suport a la creació coreogràfica (no únicament subvencions a la producció, sinó també residències, que suposin una ajuda estructural i sobretot econòmica), formació continuada (classes regulars, cursos i tallers de creació), concessió de beques d'investigació (teòriques i pràctiques), programació estable de dansa a tots els espais i potenciació dels festivals.

Concloem, doncs, aquest breu repàs a la història de la dansa a Mallorca amb el desig que la prosperitat econòmica dugui també la complicitat necessària per a la prosperitat de la dansa.

1.- Cerca els dos paquets iguals:

2.- Sabies aquesta dita ?

Nadal en dijous, penja l'arada i ven els bous.

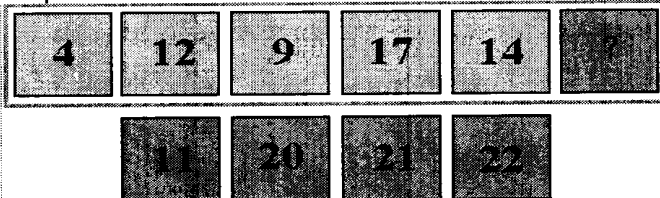
3.- Endevinalla:

Sou de color de xocolata us mengem a la tardor, i si us coen sobre les brases esclateu amb gran furor.

4.- Cerca el nom de deu oficis

P	A	S	T	I	S	S	E	R	Q	O	P
I	K	P	F	S	E	G	T	E	M	V	E
N	U	O	E	Z	H	Z	F	T	M	Q	R
T	H	R	X	B	V	Q	C	S	C	C	R
O	V	T	R	C	A	E	W	U	D	L	U
R	P	E	I	L	Y	Z	D	F	Q	H	Q
C	A	R	N	I	S	S	E	R	X	F	U
B	O	M	B	E	R	J	O	W	R	Y	E
O	M	A	W	U	C	A	M	B	R	E	R
A	Y	B	I	J	M	O	D	I	S	T	A

5.- Tria, d'entre les xifres de la segona fila, la resposta correcta.

6.- Calcula i completa:

8	+	1	-		=	
-		+		+		-
	x		-	3	=	5
+		+		+		+
3	+		+	1	=	
=		=		=		=
7	-		+	7	=	8

Llibre recomanat

A partir de 8 anys

Bon profit! / Per molts anys

Miquel Martí i Pol.

Il·lustrat per Carme Solé Vendrell

Ed. Barcanova 2002

Llibre de poemes infantils dividit en dues parts, a la primera hi trobam poemes que quasi bé es poden menjar, la segona part està dedicada a cada un dels mesos de l'any.

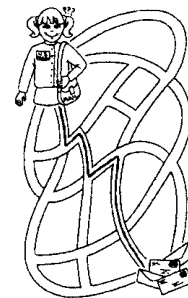
Solucions al número anterior:

3.- Endevinalla: El sabó

4.- Sopa de lletres

M	E	N	O	R	C	A	P	C	W
A	J	S	P	O	D	N	O	U	
B	T	G	T	D	E	T	U	P	A
Z	T	X	X	A	R	Y	C	M	A
U	F	A	S	N	G	S	X	J	
C	A	R	R	E	R	T	L	L	O
T	S	E	N	I	D	R	O	V	B

5.- Laberint

Margalida Fiol

Filosofia contra religió en la Grecia antiga

Crom el Nòrdic

Un tema poc tractat, pel que jo sé, en les webs catalanistes, és el de la religió. Aquí donarem una ullada a temes religiosos (i ètics) que s'assemblen a problemes actuals ("no s'ha inventat res nou des dels grecs: només s'ha reorganitzat", digué Nietzsche). (El conflicte entre religió i ciència no es pot considerar com a resolt actualment, doncs encara hi ha discrepàncies entre una i altra, per exemple en la teoria de l'evolució i en l'existència de l'ànima). En la Grècia antiga, la contradicció entre la filosofia (que era vista, segons el cas, com un substitut de la ciència o un pensament neoreligiós) i la religió d'Homer (que ja era durament criticada des de Xenòfanes, i que consistia en un politeisme naturalista, segons el qual els déus eren éssers immorals i antropomòrfics) va durar, podríem dir, fins a la victòria del cristianisme. Examinem-ho.

El conflicte entre el politeisme grec i la filosofia es basava en el fet que la superstició dels primers xocava amb la nova visió "científica" dels segons. Si el sol era una pedra i la lluna era terra (Anaxàgores), què passava amb les divinitats d'Hèlios i Selene? Tal com es reflecteix en les comèdies d'Aristòfanes, l'atenès corrent d'aquells temps era un home supersticiós, xerraire, hedonista, llibertí i amb por a la tirania, contràriament a la imatge que es va donar dels atenesos d'ésser un poble ideològicament obert, tolerant, democràtic i amant de la cultura. *Els núvols* (una comèdia d'Aristòfanes) mostra dues imatges de l'atenès d'aquella època: d'una banda, "el just", que demana a l'home amor a l'aristocràcia, a la disciplina, a l'ascetisme i a la religió; de l'altra, "l'injust", adúlter ("també Zeus utilitza la dona dels altres"), ateu, hipòcrita i "oient" dels sofistes, que utilitza la retòrica amb finalitats materialistes.

Precisament alguns sofistes, amb la seu ús enciclopèdic de la cultura, el seu escepticisme, el seu ateisme, el seu costum de cobrar per les lliçons i el seu caràcter democràtic, eren una amenaça a l'ordre preestablert d'Atenes. Perquè ens entenguem, a Atenes hi havia, de paraula, una notable llibertat d'expres-

sió, i àdhuc els déus helènics, que difícilment eren un exemple de bona conducta, no eren profundament respectats pel poble. Però els tradicionalistes d'Atenes (com ara el mateix Plató) lidiaven per aconseguir els seus propòsits de l'ideal de justícia. Així, un manc Diòpites aconseguí que s'impantés una llei contra tot aquell que fes un acte d'impietat cap als déus helènics. Aquesta llei fou una

veritable catapulta contra el pensament filosòfic lliure. El famós estadista Pericles fou molt criticat precisament per simpatitzar amb alguns d'aquests filòsofs (fou amic, entre d'altres, de Sòcrates, de Protàgores i d'Anaxàgores).

Anaxàgores, en el seu llibre *La ment*, deia que "el sol era una pedra i la lluna era terra", el que negava l'existència de les divinitats d'Hèlios i Selene (mig

SONY

* Promoció per a productes Sony Cyber-shot amb un preu de 200 € o més, fins al 31 de desembre de 2003 i el 6 de gener de 2004 per les Distribucions Digitals S.A. amb un preu de 200 € o més. Promoció per a productes Sony Cyber-shot amb un preu de 200 € o més.

IGNASI

DIGITAL

(1.200 euros)
(P.V.P. aprox)

Primera càmera digital del món que incorpora CCD Super HAD de 4 colors (amb una reproducció del color molt propera a les característiques visuals de l'ull humà)

segle més tard, els atenesos acolliran la idea d'Aristòtil de què "els astres són divinitats incorruptibles i eternes"). Anaxàgores escollí ésser desterrat i passà la resta de la vida a Làmpsac, on pogué cultivar en pau la seva filosofia sense ésser perseguit i morí fruit de l'estima dels seus habitants (quan Epicur arribà a Làmpsac un segle i mig més tard, encara trobà gent que seguia la filosofia anaxagòrica).

Protàgores, "el pare de la sofística", és perseguit per la seva crítica a la religió. En la seva obra *Sobre els déus* nega que es pugui fer cap menció, ni positiva ni negativa, sobre l'existència de la divinitat, però la vertadera causa de la seva condemna era els atacs que feia a certs costums i actes religiosos. Protàgores sembla que fou condemnat a l'exili, i marxà d'Atenes, però camí a Siracusa, el seu vaixell naufragà i morí. El còmic Eurípides insultà el poble d'Atenes per la mort del seu amic.

El poeta Diàgores (inclòs vergonyosament en la "llista dels ateus"), ens deixa alguns versos que mostren una actitud profundament religiosa, si bé d'una forma crítica respecte de la religió homèrica. Fou decapitat i el seu cap fou posat a la venda.

També Diògens d'Apol·lònia patí la persecució religiosa, per la seva concepció cosmològica. Curiosament, però, el sofista Gòrgies, de qui es prova que estigué a Atenes, i que en el seu poema *Sobre el no-ésser o sobre la naturalesa* manifesta un aparent nihilisme radical, no hagué de patir la condemna ideològica, potser perquè era un vagabund itinerant i com a tal pogué sortir-se'n.

En el cas de Sòcrates, però, fou diferent, perquè, mal que li pesés al poble d'Atenes, era una personalitat simpàtica i els seus deixebles el tractaven com una persona de religiositat profunda i àdhuc un creient practicant. L'acusació que rebé no s'aguantava per cap lloc (Sòcrates, evidentment, creia en la divinitat i era, com hem dit, un devot practicant; àdhuc afirmava que "la veu divina" que a vegades sentia era el mateix que sentia l'oracle de Delfos), però d'alguna manera s'apanyaren per tal que el tabà d'Atenes fos condemnat a mort (en realitat, però, Sòcrates no accepta

ésser desterrat i es dedica a provar la paciència del tribunal demanant, per exemple, que l'estat el mantingués en una pensió en el Pritaneu en comptes d'un castig, el que en una societat hipòcrita era una plena provocació). Sòcrates, però, fidel a la seva missió i als seus ideals de fer apologia de "qualsevol llei, inclús les injustes", accepta la condemna i refusa de fugir. Després de la seva mort es tancaren en senyal de dol teatres i palestres, foren castigats els seus acusadors i s'erigí una estàtua de bronze en honor del mestre de Plató. Un senyal que els processos religiosos d'Atenes "la glòria de la ciutat", segons alguns) ja començaven a resultar pesats en la memòria de la ciutat més culta del Peloponès. Curiosament, però, els processos religiosos existien només a Atenes: hom diu que si Heràclit hagués estat atenes també hauria estat condemnat.

Després de Sòcrates patiren la

persecució religiosa Teodor l'ateu (qui reduí els déus a meres convencions socials) i Estrató (qui afirmà que Atenea no era filla de Zeus, sinó de Fídies).

Més endavant, Teofrast, l'alumne més brillant d'Aristòtil, empirista i director del Liceu, patí una acusació d'impietat, però com que era tan popular entre la gent d'Atenes, fou absolt. Després s'intentà implantar una llei que restringiria l'activitat dels filòsofs, llevat que tinguessin permís exprés del consell, però la popularitat de Teofrast tornà impedir que fos condemnat. Amb això s'acabaren els processos religiosos contra els filòsofs, i quedà ben clar que la nova activitat filosòfica havia aconseguit tanta popularitat que la vella tradició religiosa ja no aconseguia imposar-se-li. Ja no era possible frenar l'interès de les masses, que ara desitjaven un pensament més modern i l'arribada de la llibertat de pensament.

Volta a Mallorca

Els pròxims dies 6, 7 i 8 de desembre està prevista la celebració de la 1ª Volta a Mallorca en bicicleta de muntanya. Aquesta Volta, de caràcter cicleturista no competitiu, estarà formada per 3 etapes, amb sortida i arribada a les localitats de Cala Millor, Pollença i Manacor respectivament. Els recorreguts van dels 40 km que completaran els participants més poc preparats fins als 60 km dels grups capdavanters. Hi haurà avituallaments en ruta per a tothom i els grups aniran assistits per 2 guies ciclistes i una moto d'assistència cada un.

Està prevista l'assistència d'un gran nombre de participants vinguts de tot el territori espanyol, que es desplaçaran a Mallorca per conèixer l'Illa d'una manera diferent a l'habitual. Per una vegada la platja i el sol deixaran d'esser el més important i els participants gaudirán de les impressionants panoràmiques que ofereix el Parc Natural d'Aubarca i Es Verger, el camí vell de Lluc o les cales verges de la zona de Llevant.

Perquè els afeccionats al ciclisme d'aquí també puguin aprofitar les mini-

vacances del pont de la Constitució, l'organització vos ofereix l'oportunitat de disfrutar de la volta en família i us proposa una oferta que inclou la inscripció per les 3 etapes + l'hotel en 1/2 pensió + desplaçaments amb autobús fins a la sortida de les etapes i el dinar de final de festa que hi ha programat per només 90 €. També hi haurà activitats per als acompanyants que vinguin sense bicicleta.

El centre d'operacions estarà situat a Cala Millor. Les inscripcions es poden realitzar a qualsevol tenda de bicis de Mallorca o trucant als telèfons 605 902012 - 971 585720 - 650391969. També teniu la web www.mallorca-mountainbike.com, on hi trobareu informació més detallada.

bona iniciativa que permet gaudir de l'esport i la natura a la vegada.

Jaumet: Ala idò, ja s'acosten ses festes i com a festes de reflexió i de pau que són, podríem mirar de no ficarnos amb ningú; és difícil, amb lo esbucacat que està el món.

Julià: Jo, per fer boca, vos recordaré un trosset d'un discurs d'en Gandhi: "Un somriure no costa res i produeix molt, enriqueix el qui el rep sense empobrir el qui el dóna; no dura més que un instant, però el seu record a vegades és etern; ningú no és massa ric per prescindir d'ell, ni ningú és massa pobre per no merèixer-lo; dóna felicitat a la casa i recolza a la feina; és símbol de l'amistat. Un somriure dóna repòs al qui està cansat; anima el més deprimid. No es pot comprar, manllevar ni robar perquè és una cosa que no té valor material; si qualque vegada et trobes amb qualcú que no sap donar un somriure, sigues generós amb ell i dóna-li el teu perquè ningú té tanta necessitat del somriure com l'incapaç de somriure als altres".

Ramon: Jo, després del discurs d'en Julià, no sé com envestir lo meu, perquè tampoc vull atacar ningú, però si no explic una curolla que tenc ficada dins es cap, rebent: pareix ésser que lo "tot inclòs" agafarà força dins ses Balears i jo pens: apart d'ésser fals lo des negociis que puguin desaparèixer, se supliran es llocs de feina; sinò els explicam molt ben explicat an es turistes, per molts d'ells serà una estafa, perquè tot inclòs vol dir tot inclòs, o sia: si un té tres-centes places ha de tenir tres-centes hamaques a sa piscina, tres-cents llocs per seure an es bar, etc., etc. I si algun client no se'n tem ja s'en cuidarà algú des petits negociis d'explicar-li que això és així.

Xesc: Val, anem a bones intencions, sabut és com el món quasi només se mou per interessos, però no inte-

ressos generals, sinò particulars, per això jo proposaria: com que tenim sa Reial Acadèmia Espanyola de la Llengua, on hi ha 29 cadires ocupades teòricament pels homos més intel·ligents i només se canvia quan un se mor, se podria fer, diguem-li controladors de ses barrabassades des polítics. Sa seva feina podria ésser, quan es govern i s'oposició se tiren es trastos pes cap o intervenir per decidir lo més convenient pes poble, per exemple, aquí, autopistes o desdoblament?, turisme de qualitat o turisme de masses?, conservar es paisatge o fer-ne alguns més rics?, o per exemple, què cony fa en Rajoy dia 21 de novembre reunit amb sos empresaris catalans? Això podria ser sa seva feina. Hauria de ser gent amb ses ambicions complides i es més rectes de sa nació. Segurament se tardarien anys en fer un bon equip, però una vegada confeccionat ja no seria tan difícil.

Julia: De quines bones intencions hauríem de parlar, de ses de França? Una potència nuclear que encara fa proves a ses seves colònies? O d'Almanya, que està pregonant sa pau a Iraq per por de perdre es seus privilegis petrolers? O voleu que parlem de ses bones intencions de Xina, on es condemna a mort per qualsevol beneitura que no agradi an es sistema? I no parlem ja d'Israel, d'Estats Units o de sa mateixa Espanya. Quan tots sabem que en es tercer món li enviam medicaments i menjar caducat, sa roba vella i som tan hipòcrites que les volem fer creure que sa manera de desaparèixer sa fam des tercer món és sa globalització i ses llavors transgèniques, quan això només

serveix per fer més riques unes quantes multinacionals.

Tomeu: Com que d'esports tenim poc a comentar, homo, podria recordar an es senyor Florentino sa diferència d'una constructora amb un equip de futbol; o a alguns periodistes de s'Illa lo molt que ha fet el Sr. Cursach. També podríem parlar des bon camí agafat pel Barça o des ridícul de sa Selecció Espanyola, encara que s'hagi classificada; però com que anam de bones intencions ho deixarem anar per a sa propera vetlada.

Xesc: D'acord Julià, ja sé que lo que he explicat és un somni, però es record, que no és lo mateix, no se pot fer o he decidit no fer-ho i jo confii que un dia se trobarà sa gent amb prou sensibilitat com per sebre trobar sa felicitat en es compliment des seu deure amb bondat i amb idees clares per defensar es poble.

Jaumet: Mesclant, mesclant podríem fer ses aubes; veam, Mariano si tallam això.

Mariano: A la fi me toca, jo seré ràpid: un senyor quan és a sa feina se dóna compte d'un oblit, torna a ca seva i li obri sa seva dona completament nua i li diu: "Perdona carinyo, en aquesta hora me creia que era es lleter".

En diré un altre: *jaqueca* o mal de cap, s'anticonceptiu més emprat per sa dona.

Un altre: llengo, òrgan sexual que es degenerats també utilitzen per parlar.

Sa darrera: nimfòmana, se diu de sa dona que té s'hormona sexual masculina.

Joan Roig

<p>Ben fet</p> <p>&</p> <p>Toni Navarro</p> <p>-catering-</p> <p>servei de festes a domicili</p> <p>971 564357</p> <p>info@ben-fet.com www.ben-fet.com</p>	
---	--

AUDITORIUM SA MÀNIGA

L'èter, trobada dels poetes

Isabel Maria Muñoz

I, s'enrareix la llum. Un ventall aureolat s'ofereix a la nostra mirada. Envaïx l'espai una finíssima pluja. La llum solar es descompon en els seus set colors, i amb unes tonalitats quasi infinites.

Aquesta atmosfera de mil i un colors: sens límits precisos; on la imaginació i la fantasia juguen el millor de llurs papers; on la subtilesa abasta termes no superables i on la volatilització flotant a l'aire, caracteritza la intangibilitat pròpia de l'eteritat.

El seu àmbit és vaporós. Extensible. El que permet la intrmissió dels coneixements abstractes.

Claretat celeste. Estatge de les muses. Horitzó infinit. Foc..., or... Sublimat mai no captada en tota la seva calidesa. Música sonora. Eterisme pur. Somni dels poetes.

I en aquest món celestial, al qual la materialitat no compta, se sent la poesia en la veu dels seus creadors.

Així, es troben i subsisteixen els diferents modes d'enteniment i les diverses maneres d'expressió. Perviuen el conceptisme de Quevedo amb el metafòricisme de Góngora; la sonoritat de Dario amb la nuesa de Juan Ramón Jiménez; el raciocini d'Unamuno amb el descriptisme d'Azorín; el bucolisme de Garcilaso amb el sentimentalisme de Bécquer... i un etcètera de tants i tants escriptors i poetes de renom universal.

Una música lleugera desperta els sentits i vesteix l'aire de formosor i d'ababança. L'aurora llueix llurs millors gales. És el cantar dels joglars, dels trobadors.

Joglar, joglaressa que,
amb vostres cants i poemes
al so del saltiri,

del llaüt i de la viola
heu alegrat la vida dels plebeus.

Narracions viscudes.
Narracions estranyes.
-Versos èpics, lírics-
Literatura per excel·lència.

La seva aparició es remunta a la Baixa Edat Mitjana, però sobreviurà fins al segle XX.

Jo som testimoni dels romanços i de les cançons recitats pels joglars als mercats dels pobles. (Primera meitat del segle XX). Vet-aquí una mostra dels romancers mallorquins.

*Manacor está radiante
como un sol de primavera
qua los ruiseñores cantan
por sus bosques y praderas.
Colomar Galmés Medina
Marcos Darder Badía
como artifices del triunfo
por su arte y valentía.*

Provença, bressol de la lírica europea

Al costat de la Mediterrània,
Occitana, suau pel teu clima,
dolça per a les teves gents.
Dins els teus castells,
els nobles, els senyors,
a més dels jocs de daus,
-malgrat la seva prohibició-
de taules, d'escacs,
son entretinguts pels trobadors.
Bé durant la dinada,
bé cantant l'amor de les dames
al temps lliure dels brodats
i dels resos.
Literatura cortesana,
nascuda dins la cort.
De cada vegada tornes
més tendra i delicada.
Refinament! Propietat!

Les cançons recitades pels joglars i trobadors són diferents, com distint és el gènere de vida dels uns i dels altres. No obstant, a vegades, els joglars, pels pobles i mercats -el seu lloc d'actuació- reciten poemes composts pels tro-

badors.

Trobador, estatge fix hi tens
als castells dels senyors feudals.
Noble ets, no plebeu.

Joglar, de lloc en lloc transites.
Màxim auditori t'envolta.
Caudals adquireixes per al teu
abasteixement.

Al vermell del ventall s'han trobat,
joglars i trobadors, sense interrompre
el seu affaire.

Telèfons

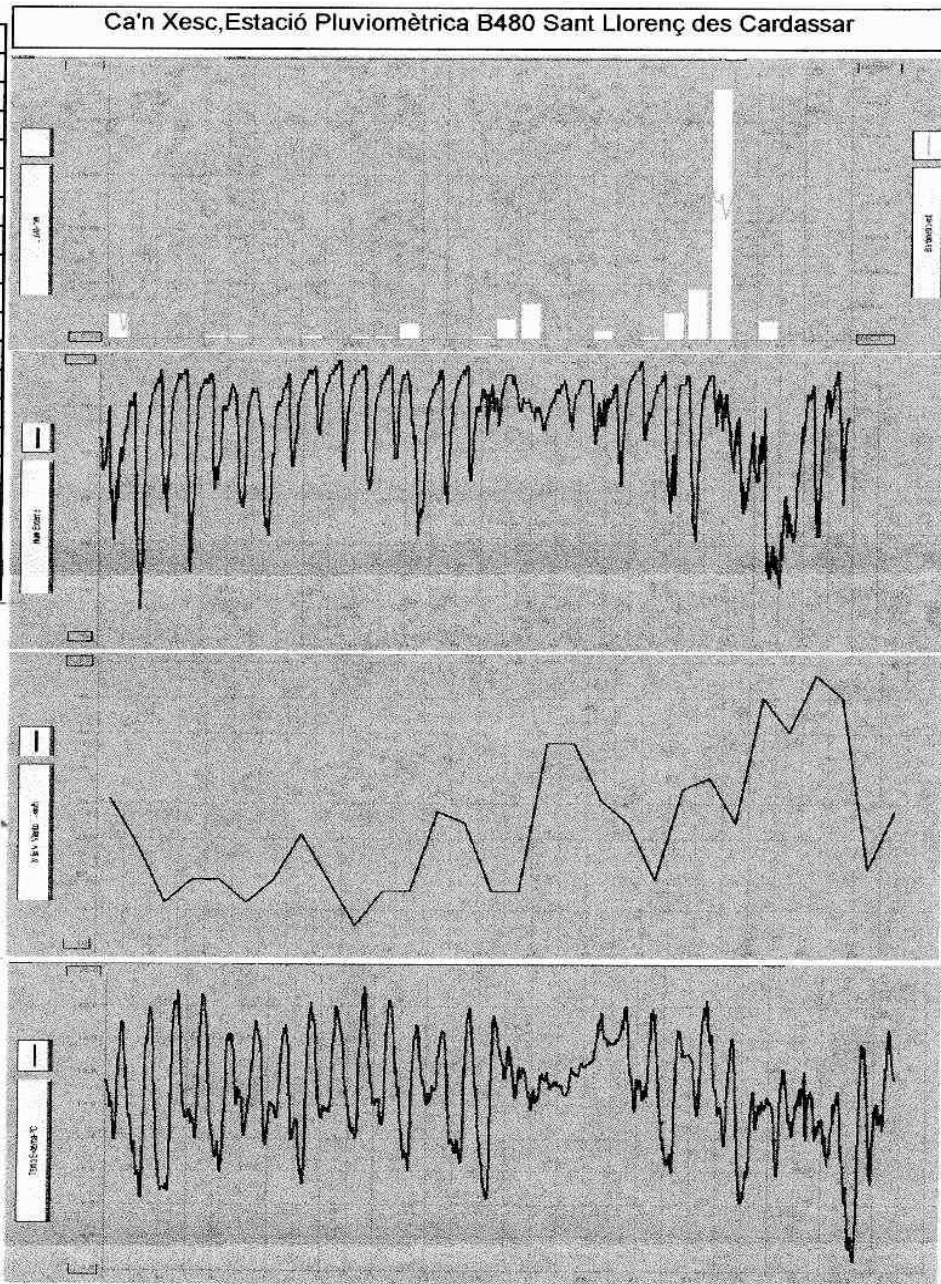
Ajuntament	83 83 93
	56 92 00
Polícia municipal	609 63 79 60
Polícia nacional	55 00 44
Cuàrdia Civil	062
Emergències	112
Ca s'Escaleta	56 95 49
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Hospital de Manacor	84 70 00
Biblioteca	56 96 54
Escola	56 94 83
Bombers	085
Urgències mèdiques	061
Jutge	56 95 53
Clavegueram	81 03 59
S.M.O.E.	56 95 49
Ca ses Monges	56 90 83
Funerària	52 61 39
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Audòrium sa Màniga	58 73 73
Parròquia	56 90 21
Oficina Atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

Ca'n Xesc, Estació Pluviomètrica B480 Sant Llorenç des Cardassar

Resum comparatiu del mes de novembre		
anys	2003	2002
Cel serè	8	13
Cel nuvolat	11	7
Cel cobert	11	10
Gelades	0	0
Calabruix	1	0
Boirades	0	2
Tempestes	1	3
Temp. màx.	21,4°	23,7
Temp. min.	4,5°	6
Mitja del mes	14,8°	14,4
Màx. mitja	18,9°	19,3
Min. mitja	11°	10,1
Pluja del mes	39,9	112,5
Pluja acumulada	572	710
Velocitat màx.	kms. / h.	kms. / h.
S.Llorenç	48.3	72
Sa Fontpella	?	107

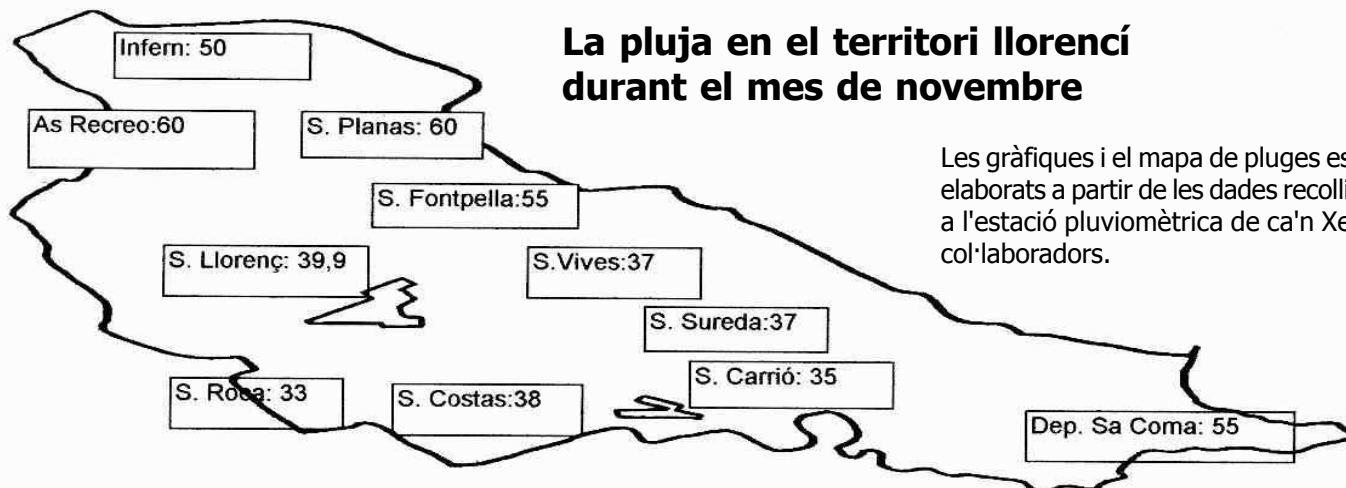
El novembre d'enguany no ha arribat ni als llocs més plujosos del terme ni a la meitat del que va ploure el mateix mes de l'any passat, tot i que en el moment actual tenim humitat suficient per mantenir el camp ple de verdor.

Per als qui fan comptes sembrar d'hora les condicions actuals són bastant bones i no convé deixar passar el moment en què la saó està bé, perquè a vegades es posa de borrasca i es retrassa la sembra o fins i tot no es pot sembrar per massa moll.

Pegant una ullada als gràfics veim com el mes comença amb una profunda borrasca que dona poca pluja; en canvi a la darrera, amb més poca borrasca va ploure més, la humitat relativa va esser elevada i el vent no va fet cap demostració de força. Destaca la baixada de temperatura de dia 29.

La pluja en el territori llorençí durant el mes de novembre

Les gràfiques i el mapa de pluges estan elaborats a partir de les dades recollides a l'estació pluviomètrica de ca'n Xesc i col·laboradors.

Quan novembre ve, abriga't bé

Antònia Galmés

EL POBRE PARE CANSAT

El pobre pare cansat,
quan torna de treballar,
no troba cuit es sopar
ni cap plat hi ha escurat.
L'homo se queda enganat
i se cansa d'esperar
que ella torn de passejar
amb sa fia i s'estimat.
Sa dona, cara tristeta,
li diu: Que estàs enfadat?
I li fa es sopar aviat :
Trobes que m'he estorbadeta?
I li toca sa galteta,
I ja el me té aconhortat.
Com ell estarà colgat,
Tornaran a fer volteta.
S'homo queda dins es llit,
retut, prova de dormir,
i sa dona pren camí
amb sa fia, aquella nit,
cerca qui cerca, amb delit,
per porer-se divertir,
foraster o mallorquí,
un genre gran o petit.
Es dissabte, en arribar,
troba sa dona arrufada,
i li diu: No estàs trempada?
I ella li para sa mà:
Da'm es doblers per pagar
sa setmana que hem passada,
que jo estic tota enfadada
d'es gasto que aquí s'hi fa.
S'homo queda dents estretes
i arriba fastidiat
de sa feina, tot suat,
li dóna devuit pessetes
que, per flocs i banderetes,
sa dona li té gastat.
No basta quant ha guanyat
per pagar es flocs i ses vetes.
I diu el pobre enganat:
Per estimar ses faldetes!

No hi ha rosa alexandrina
ni clavell amb tanta olor
ni mel amb tanta dolçor
com es teu nom, Catalina.

Mu mare, vos vénc a dir
que demà mat es porcell,
si voleu guantar es ribell,
heu de venir de matí.

Ho mir i ho torn mirar,
I ho veig i ho torn veure,
Senyor, quan vàrem anar
a Ses Piquetes a beure.

Estimada, flors són flors,
preniu aquesta de mi:
que no hi ha com carn i vi
per dar aliment an es cos.

Una gerra amb dues anses
és feta per dur-la dos.
Venia a convidar-vós,
cara de clavell hermós,
si voleu venir a matances.

Davant es mirai se posa
i més d'una hora hi està
per veure si se farà
sa cara com una rosa.

Es dia que vaig venir
vaig venir amb ses Catalines.
Sempre les he divertides
Anant-les a divertir.

(Del *Cançoner popular*)

PITRERES DE POLLASTRE EMPAÑADES A LA MALLORQUINA

Ingredients:

- Quatre tallades de sobrassada
- Quatre pitreres de pollastre,
- Quatre tallades de formatge maonès semimadurat,
- Quatre tallades de codonyat
- Dos ous
- Farina per arrebossar
- Pa blanc rallat
- 2 dl d'oli d'oliva, sal i pebre bo.

Preparació :

Tallau per la meitat les pitreres del pollastre. Posau-hi sal i pebre bo. Col·locau entre els dos filets de cada pitrera una tallada de formatge, una tallada de sobrassada i una tallada de codonyat. Uniu els dos filets formant un sol cos. Passau cada pitrera primer per farina, després per ou batut i finalment per pa blanc rallat. Encalentiu l'oli d'oliva dins una pella i fregiu els pits. Serviu les pitreres acompanyades amb colflori o pastanagues ofegades.

**El bon aliment
fa tornar jove la gent**